

Hmeljar

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

LETO XXI

ŽALEC, AVGUST 1967

ŠTEVILKA 8

»Hmeljar« izdaja Centralni delavski svet. Ureja uredniški odbor: predsednik: Karel Kač; člani: Plaškan Vlado, Jeriček Zlatko, Janč Vinko in Janše Jože. Urednica strokovne priloge dipl. ing. Kač Miljeva. Glavni in odgovorni urednik ing. Vybihal Vili. — Uredništvo je na upravi KK Žalec. List izhaja mesečno. Letna naročnina 12 N-dinarjev. Rokopisov ne vračamo. — Tisk in klišaji »Celjski tisk« Celje.

Poslovno združenje za hmeljarstvo, živinorejo in sadjarstvo »Styria« Celje — Maribor in turistično društvo Braslovče organizirata letos v Savinjski dolini že peti največji praznik, praznik vseh slovenskih hmeljarjev, Letos bodo sodelovali poleg savinjskih še hmeljarji iz drugih področij s prikazi iz proizvodnje hmelja, njihova dekleta se bodo potegovala za naslov hmeljarske princese, najzaslužnejši med njimi pa bodo prejeli priznanja za uspešno in dolgo delo v hmeljarstvu. Dan hmeljarjev je prerasel meje doline in postal znan po Sloveniji, Jugoslaviji in celo onkraj meja.

Dan

H

M

E

L

J

A

R

J

E

V

5. VIII.

6. VIII.

Dan hmeljarjev

Ta dan je poleg slavnostnega dela prijetno doživetje za vsakogar, ki nas bo v teh dneh obiskal. Med nami — hmeljarji — se bo seznanil z dosežki, navadami in s šegami in se z nami poveselil.

Poglejmo, kaj vse je za ta dan pripravil pripravljalni odbor! V soboto, 5. avgusta bo od 15. ure možen ogled hmeljarskega muzeja, ki nudi svojo bogato, a še ne izpolnjeno zbirko na ogled v inštitutu za hmeljarstvo v Žalcu. Goste, ki si želijo ogledati dolino in hmeljnike s Hmezada, opozarjamo, da bo terasa odprta le do 18. ure, ker bo potem na njej veselica s programom in srečolovom, pa bo treba plačati vstopnino. Prireditelj je sindikalna podružnica Hmezada. Aeroklub Celje je sporočil, da bo dal na razpolago aerotaksi na letališču v Levcu. Hmeljarji in gostje si bodo lahko ogledali dolino tik pred obiranjem iz letala.

Novo mešalnico močnih krmil v Žalcu bodo slavnostno izročili svojemu namenu ob 16. uri.

Slavnostni del hmeljarskega praznovanja se bo pričel ob 20. uri v dvorani KK Zalec. Imenovan bo hmeljarski starešina, ki ob v nadaljevanju programa podelil priznanja zaslužnim hmeljarjem Slovenije. Žirija bo med mladimi hmeljarkami izbrala princeso. V kulturnem delu programa bo pel hmeljarski oktet, pesmi Frana Roša pa bo recitiral gledališki igralec Pavle Jeršin. Štirje kovači iz Pameč pri Slovenj Gradcu bodo igrali za ples in dobro voljo.

Na večer bodo po obronkih doline in po drugih hmeljarskih področjih goreli mogočni kresovi.

Godba na pihala iz Liboj bo v nedeljo 6. avgusta igrala po dolini budnice in oznanjala dan praznovanja.

Dolga kolona avtomobilov bo ob 9. uri krenila s starešino in spremstvom izpred hmeljarskega doma v Žalcu skozi Šempester in Polzelo v Braslovče. V to kolono bi se naj vključili vsi avtomobili s spodnjega konca doline, iz Mislinjske in Mežiške doline. Kolona bo okrog 10. ure prispela v Braslovče, kjer bo na trgu šegava predaja starešinstva, pel bo braslovški moški zbor in na promenadi bo igrala godba na pihala. Po predaji starešinstva si bodo gostje ogledali razstavo strojev Agrotehniko Ljubljana in prodajne paviljone drugih podjetij. Okrog 11. ure bo levo za cesto, ki pelje na Žovnek izbirno tekmovanje traktoristov za republiško prvenstvo. V tekmovanju

bodo sodelovali v spretnostni vožnji in oranju tudi kmetje kooperanti.

Popoldanski spored se bo pričel s povorko nad dvaindvajset

voz s prikazi iz proizvodnje in predelave hmelja. Zborna mesto teh voz je pod trgovom na Binnovem dvorišču. Tam bo tudi komisijaska ocenitev voz.

Na veseličnem prostoru bo po končani povorki kratek pozdravni govor, za njim pa bodo tekmovalce obiralke v obiranju hmelja, štangarji pa se bodo pomerili v postavljanju hmeljevke. Po tekmovanju bo razglasitev rezultatov vseh tekmovanj in ocenitve voz ter podelitev nagrad.

Veselo srečanje s hmeljarji bo na prireditvenem prostoru, kjer bo igral kvintet »Slavka Štajnerja«, in ob jezeru, kjer bo igral ansambel »Trowa«.

Prireditvev bo v soboto in nedeljo vodil in povezoval znani

napovedovalec RTV Ljubljana — Tomaž Terček.

Pivovarna Laško bo tudi letos postregla z okusnim pivom, ki ga bomo tako kot lani pili iz lončenih vrčkov. Mesnine in Mleko iz Celja in obrati Polzela, Trnava, Braslovče ter turistično društvo Braslovče bodo nudili v svojih paviljonih prav vse od pestrih in okusnih jedi, prvovrstnih pijač do spominkov.

Pripravljalni odbor in vsi hmeljarji se trudijo, da bi ta dan uspel, imel stanovski pomen in da bi afirmiral slovensko hmeljarstvo.

Vy

ZAVAROVANJE HMELJA PROTI VIHARJU

Izvršni odbor za hmeljarstvo Poslovnega združenja »Styria«, je imel 28. 6. 1967 svojo redno sejo.

Tovariš Vagner Tone, dipl. ing. agr., je podal v kratkem letošnje rastne pogoje hmelja

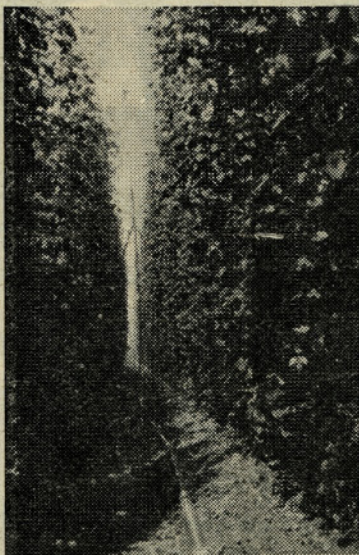
Sezona obiranja hmelja se približuje in nujno je sklepanje pogodb z delovno silo za obiranje hmelja. Tudi letos je v tem oziru potrebna enotnost celotnega slovenskega hmeljarskega področja, predvsem pa je potrebno enotno nastopiti pri plačilu delovne sile za obiranje in sušenje hmelja. Po vseh znakih sodeč je delovne sile letos nekoliko več na razpolago, kljub temu pa so navzoči mnenja, da mora biti za sluzek pri obiranju hmelja pri-meren.

Tudi letos se prizna obiralcem 50% prevoza, obiralci pa lahko koristijo na železnici 25% popust, pri čemer morajo pri odhodu kupiti ustrezno »K« objavo.

Delovno silo zaposleno pri obiralnih strojih, pri transportu, sušenju ali na kakšnih drugih mestih, kjer delajo s kakršnokoli mehanizacijo, pa je treba vzeti v začasno delovno razmerje in redno prijaviti pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje.

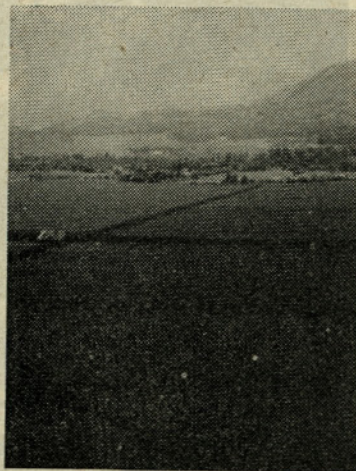
Za sušace so določili naslednje okvirne osebne prejemke:

— glavni sušac s 6 komorami	N-din 3,70 na uro
— glavni sušac s 3 — 6 komorami	N-din 3,50 na uro
— glavni sušac z 1 — 3 komorami	N-din 3,30 na uro
— pomožni sušaci	N-din 3,10 na uro
— delavci v sušilnici	N-din 3,10 na uro

Vlaga v zemlji je padla pod kritično točko. Namakalni sistemi so se dobro obnesli

in razložil letošnjo rastno krivuljo hmelja. Ta je sicer v povprečju normalna, vendar pa to ne velja v celoti za vsa hmeljišča. Nekatera hmeljišča je namreč močno prizadela suša, zopet pri drugih pa je rastna krivulja počasnejša zaradi slabše oskrbe in neugodne starostne strukture hmeljišč. V povprečju gledano pa hmeljišča v Sloveniji zaenkrat obetajo povprečno ali nekoliko nadpovprečno letino. Tudi zdravstveno stanje v povprečju je zadovoljivo.

Pogled na hmeljišča s Hmezada

Z začetkom obiranja ne smemo prehitovati, ker ima za posledico znatno izgubo teže in kvalitete pridelka. Med 12. in 15. avgustom bodo vse obrate obiskali strokovnjaki hmeljarskega inštituta Žalec in takrat bodo po stanju hmeljišč določili datum začetka obiranja.

Ker je zavarovalna skupnost v letošnjem letu postavila izredno težke pogoje za zavarovanje hmelja proti viharju, je večina hmeljišč trenutno še nezavarovanih proti škodi. V nastali situaciji imamo le dve možnosti: da nosi vsaka organizacija riziko škode po viharju sama ali drugo, kar je vsekakor boljše, da članice združenja škodo po viharju zavarujejo interno in da tako krijejo škodo tisti organizaciji, ki bi jo po viharju utrpela. S tem

OBIŠČITE

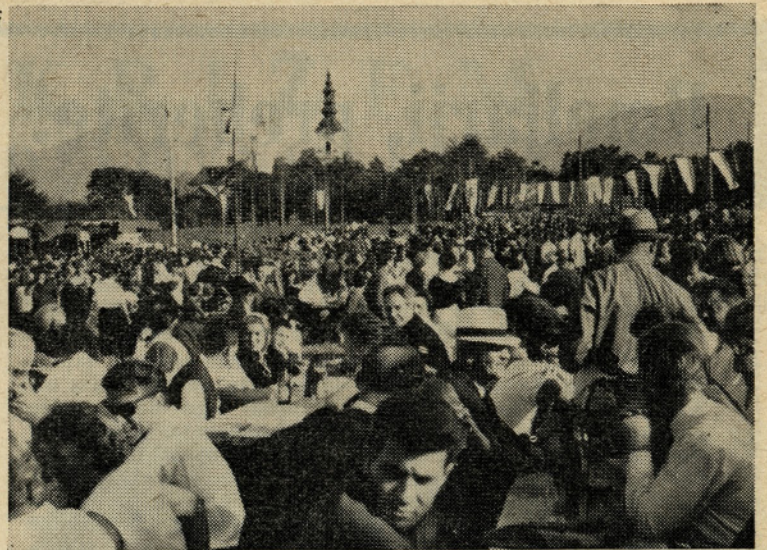
priredivte za
tradicionalni

DAN

HMELJARJEV

5. VIII. V ŽALCU

6. VIII. V BRASLOVČAH

se seveda riziko znatno zmanjša in enakomerneje porazdeli. Vsi so soglašali s tem, da bi v naslednjih letih uvedli takšno interno zavarovanje za vse članice združenja. Ker so letos posamezne organizacije vsaka zase že našle kakšno drugo rešitev, so se zaenkrat neobvezno prijavile za interno zavarovanje proti viharju v okviru združenja naslednje organizacije: Semenarna — obrat Radlje, KZ Mozirje, AK Maribor, KŠ Grm, KK Sentjur, KZ Šmarje, KZ Vuženica, KK Ptuj, KZ Krka, KZ Ruše, KK Slov. Bistrica in KZ Dravograd.

Biro združenja so zadolžili, da takoj izdela pravilnik o internem zavarovanju hmelja proti viharju in ga dostavi vsem zainteresiranim članicam.

Navzoči so soglašali, da se za škodo proti viharju hmeljišča zavarujejo s pridelkom 1.500 kg po ha in po ceni 15,00 N-din po kg.

Imenuje se komisija, ki bo ocenjevala interno proti viharju zavarovana hmeljišča:

1. Franc Smukovec — hmeljnja komisija pri HI Žalec;
2. Milan Dolinar dipl. ing. agr. HI Žalec;
3. predstavnik organizacije, ki ji je vihar poškodoval hmeljišče.

Ker so hmeljske žičnice itak zavarovane pri zavarovalnici kot osnovno sredstvo, je treba eventualne zrušitve po viharju takoj prijaviti pristojni zavarovalnici, škodo na pridelku pa tiste organizacije, ki so vključene v interno zavarovanje pro-

ti viharju HI Žalec, pri katerem je sedež komisije za cenitev škode na pridelku povzročene po viharju.

Tov. Bobovnik pove, da je v predprodaji prodanega ca. 85% svetovnega pridelka hmelja 1967. Zato je trg trenutno zelo miren. Mi smo do sedaj prodali 2.539 ton letnika 1967 v tujino po povprečni ceni 1,95 USA dolarja. Računamo pa, da bodo domače pivovarne potrebovale okrog 600 ton hmelja. Tako je večina letošnjega pridelka hmelja že prodanega in bo na razpolago le še okrog 200 ton.

Navzoči soglasno pooblastijo obrat Hmezad, da v slučaju, če se ponudi prilika, proda še 200 ton letošnjega pridelka po ceni nad 2 USA \$ po kg.

Dan hmeljarjev je že po lanskoletnem sklepu IO za hmeljarstvo prireditve slovenskih hmeljarjev. Zato je pokroviteljstvo nad letošnjo prireditvijo, ki bo 5. 8. zvečer in 6. 8. ves dan, prevzelo PZ »Styria« in turistično društvo Braslovče. Tudi v letošnjem letu bodo ob tej priliki podeljena priznanja zaslužnim hmeljarjem Slovenije, še predvsem pa je zaželeno, da prireditvam prisostvujejo hmeljarji in hmeljarski delavci iz celotnega področja kakor tudi, da v povorki dne 6. 8. sodelujejo okrašena vozila organizacij tudi izven ožjega savinjskega področja. Razumljivo, da je ta prireditev vezana tudi na znatne stroške. Če je to prireditev vseh slovenskih hmeljarjev, je prav, da se tudi stroški porazdele sorazmerno na celot-

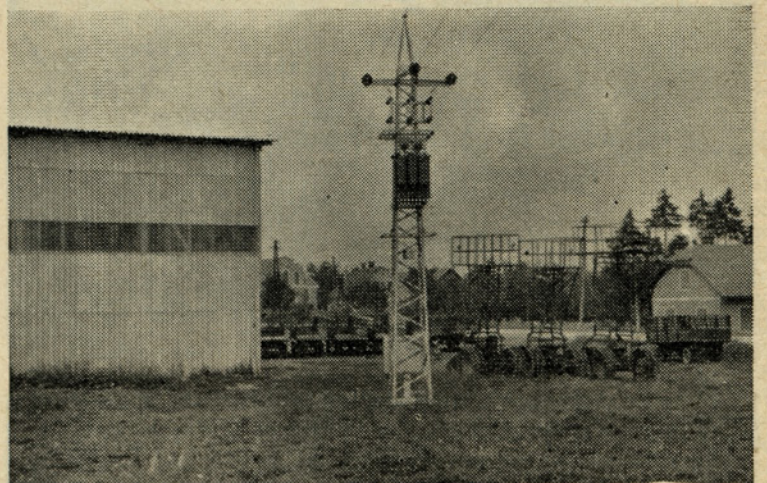
no slovensko hmeljarsko področje.

Predstavnik KB Celje in direktor gospodarsko računskega sektorja KK Žalec pojasnita navzočim, da smo priča znatnim težavam glede obratnih sredstev zaradi restrikcij pri rednem obratovanju obratnih kreditov. Temu se lahko izognemo s koriščenjem reeskontnih kreditov, katere odobrava banka le na podlagi blagovne menice, ki temelji na letošnji proizvodnji hmelja. Te blagovne menice podpisuje KK Žalec in sicer v višini vrednosti ca. 80% predvidene letošnje proizvodnje hmelja. Tudi ti reeskontni krediti se odobravajo po 3% obrestni meri.

Predstavnik KK Žalec poudari, da je za normalno oskrbo z investicijskim materialom za gradnjo žičnic potrebno dati naročilnice, kajti v nasprotnem primeru ne more jamčiti za redno dobavo tega materiala.

Organizacije, ki predvidevajo gradnjo žičnic v letošnji jeseni in naslednjo pomlad, morajo dati takoj naročilnico za material potreben za jesenske gradnje do 31. 8. naročilnice za material potreben za naslednjo pomlad.

Tov. ing. Pelikan opozori navzoče, da morajo vlagomere za hmelj naročiti pri gospodarsko računskem sektorju KK Žalec. Vlagomeri stanejo okrog 1.600,00 N-din.

Obiralni stroj, prikolice in traktorji s stolpi med kratkim počitkom

Hmeljarji, preberite!

Seja sveta kooperantov bo takrat, ko bo Hmeljar že v tisku. Zato vam ne moremo posredovati sklepov te seje, posredujemo pa vam predloge, ki se glasijo:

Od 3. 7. do 5. 8. 1967 se bi naj, kot je to v pogodbi določeno, izvršila predcenitev pridelka. Cenitev je osnova za izplačilo akontacije za obiranje. Predlog je, da se naj izplača akontacija v višini 280 S-din na kg predvidenega pridelka.

Obiralcem bi se naj plačevalo 180 S-din za škaf nabranega hmelja. Za hrano se jim odbije dnevno 540 S-din oz. 5 škafe. Tak način je predlagan zaradi tega, da so boljše nagrajeni tisti obiralci, ki dnevno več naberejo. V deževnih dneh bi se obiralcem hrana naj ne zaračunavala! V sprejeti kalkulaciji je predvideno, da se obiralcem plača 150 S-din od škafa, za hrano in druge stroške pa 50 S-din pri škafu. Pri takem načinu obračunavanja bi dobil obiralec, ki nabere dnevno 10 škafov, plačan škaf po 126 S-din, pri 12 škafeh 135 S-din, pri 15 škafeh 144 S-din, pri 18 škafeh 150 S-din in pri 20 škafeh 153 S-din. Če hočemo uvesti red z obiralci, je nujno, da se vsi hmeljarji držijo enotnega poslovanja. Prav tako je predlagano, da se za nabiranje obiralcev plača največ 500 S-din od obiralca.

Tudi v letošnjem letu predlagamo zavarovanje obiralcev in družinskih članov kooperanta zoper nezgodno smrt in invalidnost. Zavarovanje je kolektivno in znaša premija 4 S-din od kg hmelja. Ta strošek je priznan v kooperantovi odkupni ceni. Za nezgodno smrt prejmejo svojci zavarovanega 450.000 S-din, za invalidnost do 900.000 S-din, ponesrečenec prejme za največ do 200 dni dnevno odškodnino 450 S-din. V lanskem letu so bile med proizvajalci glede tega zavarovanja nejasnosti, ker so nekateri mislili, da se iz zavarovanja plačajo tudi stroški zdravljenja. Stroški zdravljenja se iz tega naslova ne plačujejo.

Sklep zadnje seje je, da se zaradi zvišanja davščin in prispevkov za kmečko zavarovanje zvišajo odkupne cene hmelja za 7 S-din po kg. Predlagajo, da se cene zvišajo naslednje:

- I. razred od 1.150 na 1.160 S-din
- II. razred od 1.110 do 1.115 S-din
- III. razred od 900 na 905 S-din
- IV. razred od 700 na 705 S-din.

Povprečna odkupna cena kg hmelja se zviša od 1.105 S-din na 1.110,9 S-din.

Kooperantom, ki so bili prizadeti po toči, bi se naj kg izpada plačal po povprečni ceni 1.111 S-din, zmanjšani za stroške obiranja 380 S-din od kg, stroške sušenja 100 od kg in stroške nezgodnega zavarovanja 4 S-din od kg. Kooperant dobi torej v denarju 627 S-din za kg izpada, za 87 S-din strojnih storitev, za 120 S-din hmeljevsk oz. materiala za popravilo žicnic in žice za vodila ter za 66 S-din umetnih gnojil. Ker so imeli po toči prizadeti kooperantje letos dodatno vlaganje umetnih gnojil, predlagajo, da se jim prizna dodatno 200 kg dušičnih gnojil po ha oz. 6 S-din na kg izpada. Tako bi dobili na kg izpada za 72 S-din umetnih gnojil.

Kot vsako leto, bi tudi letos hmeljarjem zamenjavali pšenico za mlevske izdelke. Merkantilno pšenico mehkih sort z največ 14% vlage, 2% tujih primesi in hl težo 76 kg bodo odkupovali po 87 S-din za kg, pšenico trdih sort pa po 97 S-din za kg.

Mlevske izdelke bodo prodajali po grosistični ceni, in sicer:

	S-din
Pšenični zdrob B	217
Pšenična moka tip 400 B	217
Pšenična moka tip 400 C	197
Pšenična moka tip 600 B	172
Pšenična moka tip 600 C	152
Pšenična moka tip 1000 B	127
Pšenična moka tip 1000 C	119
Ržena moka tip 1250	151
Graham moka	121
Koruzni zdrob	116
Koruzna moka	110
Prosenka kaša za ljudsko prehrano	364
Ješprenj	159
Ajdova moka	404

Z zamenjavo bi se naj pričelo 5. avgusta 1967.

Prav tako bi kooperantom v septembru zamenjavali merkantilno pšenico mehkih sort za semensko pšenico mehkih sort v razmerju 1:1,4 in semensko pšenico trdih sort v razmerju 1:1,5. Nabavna cena semenske pšenice je še kar ugodna, saj je pri tej zamenjavi cena semenske pšenice mehkih sort 121,8 S-din za kg in pšenice trdih sort 150,5 S-din za kg.

Vy

Obiralci prihajajo! Koliko dopisovanja, obljub, dogovorov in priprav je potrebno preden hmeljarji zaprežejo konje v lojtrske vozove in se odpeljejo na postaje po obiralce. Na sliki: Svet Vlado iz Kaplje vasi s polnim vozom veselih obiralcev

ŽIVINOZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA MESEC AVGUST 1967

- 6. VIII. 1967 FLORJANC Julijan, dipl. vet. Braslovče, tel. 72-027
- 13. VIII. 1967 LESJAK Milan, dipl. vet. Prebold, telefon 72-201
- 20. VIII. 1967 OCVIRK Franc, dipl. vet. Vransko, tel. 7
- 27. VIII. 1967 FLORJANC Julijan, dipl. vet. Braslovče, tel. 72-027.

Dežurstvo prične v soboto ob 12. uri in traja do ponedeljka do 7. ure zjutraj.

Veterinarska postaja Žalec

Drugo leto poslovanja hišnega sklada

Prva polovica drugega poslovnega leta je za nami. Ko primerjamo rezultate poslovanja hišnega sklada, lahko ugotovimo, da je v primerjavi z lanskim letom dosežen napredek na področju stanovanjske izgradnje in vzdrževanja stanovanjskih hiš. Medtem ko se je delo naše delovne enote lansko leto odvijalo na izdelavi osnovne evidence stanovanjskega in poslovnega fonda, prevzemu objektov, izračunu stanarin in najemnin, izdaji odločb ter sklepanju pogodb s stanovalci in koristniki poslovnih lokalov, se je naša delovna enota v letošnjem letu lahko posvetila organiziranju vzdrževalnih del.

Težišče dela v letošnjem letu je bilo v realizaciji programa investicijskega vzdrževanja, aktiviranju dela hišnih svetov, tolmačenju stanovanjske zakonodaje ter pravic in dolžnosti stanovalcev in naše delovne enote. Delo enote je letos še razširjeno z ozirom na to, da smo prevzeli vso gradnjo stanovanj in organizacijo kreditiranja stanovanjske izgradnje individualnih graditeljev.

Dela investicijskega vzdrževanja so bila izvršena več ali manj uspešno. Vzrok za posamezne zamude je v časovni stiski, pomanjkanju iniciativ hišnih svetov, včasih pa tudi nezaupanje posameznih stanovalcev, ki bi želeli, da se vsa vzdrževalna dela izvršijo v enem letu, kar pa je z ozirom na razpoložljiva sredstva nemogoče. Se so pojavi, da posamezni stanovalci naročajo dela brez vednosti hišnega sklada, ali pa kar mimo hišnega sveta. V takšnih primerih prihaja do nesporazumov, ker naša delovna enota ne more poravnati računov za tista dela, katera so po občinskem odloku o minimalnih tehničnih normativih dolžni poravnati stanovalci sami. V kolikor pa je hišni svet naročil kakšna nujna dela so bili računi poravnani, ker smo bili vedno mišljenja, da lahko hišni svet bolj precizno določi vrstni red vzdrževalnih del na objektu, kakor pa naša delovna enota, seveda v okviru tekočega vzdrževanja. Vsi skupaj pa bomo morali vnesti na to področje več discipline. Dobrodošla je pomoč stanovalcev in hišnih svetov takrat, ko se pripravlja program investicijskega vzdrževanja. Ko pa je program izdelan in potrjen, nam preostane, da ga spoštujemo. Pred očmi pa moramo imeti stalno dejstvo, da je proces vzdrževalnih del in to sistematičnih res stvar nekaj let.

Da bi se načrtni pokazatelji ujemali s potrebami po vzdrževanju, smo zbirali podatke o potrebah že v novembru in decembru lanskega in januarja letošnjega leta. Ker je bilo potreb več, kakor razpoložljivih sredstev, je delavski svet naše delovne enote potrdil precej zreduciran program investicijskega vzdrževanja.

Pri oddaji del smo pred začetkom izvajanja izdelali, kolikor je mogoče, točne predračune ter oddajali dela v izvajanje za posamezni objekt. Večja dela smo oddajali na osnovi ponudb, manjša dela pa z direktno pogodbo ali po naročilnicah, vezane na cenik del.

Osnovni poudarek pri investicijskem vzdrževanju je dan na prekrivanje streh, obnovo in pozidavo tehnično slabih dimnikov, izmenjavo žlebov in odtočnih cevi in sanacijo dotrajanih električnih, vodovodnih in kanalizacijskih naprav.

Nekatera dela smo morali izvršiti na zahtevo inšpekcijskih služb, kakor popravilo in izmenjavo dimničnih vrat, popravilo greznic in kanalizacije.

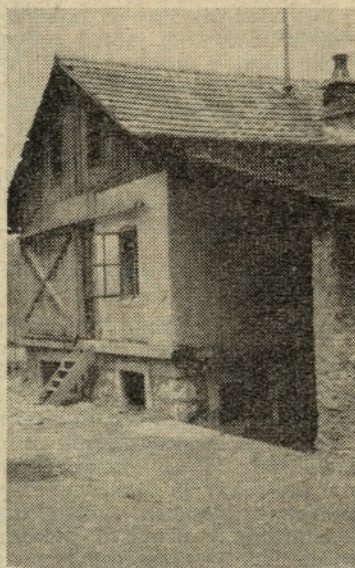
Precejšnja postavka v investicijskem vzdrževanju je sanacija tehnično slabo izdelanih greznic in kanalizacij, katere so včasih položene malomarno in celo nestrokovno. Toliko teže je takšno stanje opravičevati, ker je to predvsem pri stanovanjskih hišah, ki so bile grajene v zadnjih 5—10 letih.

Prekrivanje streh je v teku, ker so trenutno za takšna dela vremenski pogoji najbolj ugodni, ostala dela pa bodo izvrševana v drugi polovici leta.

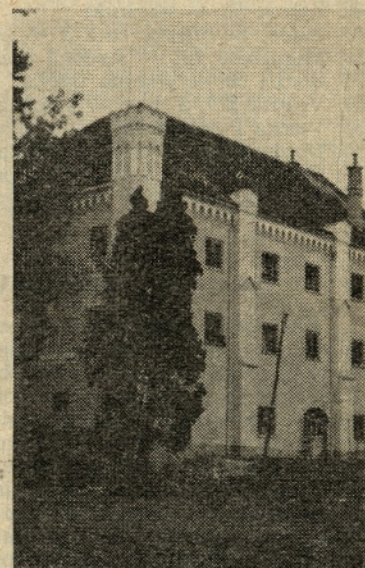
Z manjšimi prezidavami večjih in neekonomičnih prostorov smo uspeli zagotoviti vsaj minimalne potrebne prostore ter izboljšati pogoje stanovanja tam, kjer je na primer imela družina en večji prostor, ki je služil za spalnico, shrambo, hodnik, kuhinjo in bivalni prostor. Nekatera stanovanja so bila tako zapuščena, da smo šele v teku vzdrževalnih del opazili gobo v stenah, predvsem pa v podih in vratnih okvirjih.

K R I Ž E M P O D E L O V N I H E N O T A H

Razumljivo, da so stroški v takšnih hišah občutno porasli. Z vzdrževalnimi deli smo zajeli nekaj stanovanjskih hiš, katerih stanje je bilo življenjsko nevarno za stanovalce; pri sestavljanju programa IV pa niso bile upoštevane.

Stara žaga v Petrovčah pred adaptacijo

Graščina Novi kloster pri Polzeli po obnovitvi

Dela investicijskega vzdrževanja v prvi polovici leta so bila izvršena na naslednjih objektih:

	N-din
1. Gotovlje nad garažami, pleskanje	1.994,98
2. Medlog 23 — poglobitev vodnjaka	2.461,02
3. Kasaze 9 — prekrivanje strehe	4.449,90
4. Gotovlje nad garažami, parket	6.685,25
5. Vojnik četvorček — elektro priključek	90,00
6. Frankolovo 10 — žlebovi	1.304,30
7. Gotovlje nad garažami — pleskanje	385,32
8. Medlog 23 — pleskanje	2.732,31
9. Podlog (farma) — pleskanje	704,55
10. Založe 48 (graščina) — pleskanje	3.484,27
11. Gotovlje nad garažami — montaža vodovoda	839,02
12. Medlog 23 — prezidave	7.553,18
13. Medlog 23 — vodovod	3.166,06
14. Gotovlje nad garažami — elektro inštalacija	2.660,02
15. Medlog 23 — elektro inštalacija	3.104,05
16. Gotovlje zadružni dom — elektro inštalacija	823,94
17. Gotovlje nad garažami	163,13
18. Velika Pirešica 36/a — žlebovi	1.431,20
19. Medlog 23	6.497,81
20. Založe 48 — pleskanje	2.742,48
21. Vransko — struženje parketa	617,50
22. Šempeter 10 — števc	328,80
23. Loke 30	288,08
24. Arja vas 6 — okenska krila	272,00
25. Šempeter 10 — števc	547,50
26. Šempeter 10 — elektro inštalacija	1.255,82
27. Drešinja vas 17 — popravilo stanovanja	5.234,28
28. Medlog 23	3.913,65
29. Arja vas 69 — elektro inštalacija	669,69
30. Podlog (farma) — podi	1.347,84
31. Medlog 23 — pleskanje	696,80
32. Podvrh 4, 9 — vodovod	1.080,74
33. Petrovče 1 — vodovod	941,65
34. Petrovče 1 — ometi	1.087,56

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

35. Medlog 23 — elektro inštalacija	402,20
36. Ojstriška vas 38, 38/a — prekrivanje	1.900,60
37. Šempeter 21/a — pleskanje	308,60
38. Migojnice 103 — žlebovi	1.679,28
39. Arja vas 69 (nad menzo) — ometi	1.190,00
40. Migojnice 103	3.982,22
41. Trnava 5/a (zadružni dom) — zidarska dela	1.170,00
42. Žalec, savinjske čete 2 — pleskanje	1.949,18
43. Gotovlje 71 — elektro inštalacija	793,96
44. Celje, Ljubljanska 93/a — popravila	3.955,49
45. Trnava (zadružni dom) — šamot	1.173,70
46. Vojnik 229 — zidarska dela	883,00
47. Trnava (zadružni dom) — zidarska dela	5.273,60
48. Založe 58 — strešniki	3.230,00
49. Žalec, Savinjske čete 2 — pleskanje	1.758,77
50. Migojnice 103 — strešna opeka	2.244,00
51. Socka 30 — strešna opeka	5.951,00
52. Vojnik 229, a, b, c — strešna opeka	5.699,00
53. Velika Pirešica 36/a — strešna opeka	5.474,00
54. Dobrna 11/a — strešna opeka	6.412,00
55. Škofja vas 30 — strešna opeka	6.460,00
56. Dobriša vas 43 — strešna opeka	460,00

Skupaj 133.885,28

Stanarine in najemnine

Koristniki poslovnih lokalov razen nekaj izjem redno plačujejo najemnino. Vendar je režim plačevanja določen s pogodbami in teče redno. Stanovalci pa bi po pogodbah morali plačevati stanarino do 5. v mesecu za tekoči mesec. Vendar pa še prevladuje mnenje, da je treba plačati stanarino za nazaj. Pri pobiranju stanarine je problem tudi v tem, ker blagajne posameznih proizvodnih obratov zadržujejo stanarine tudi po več mesecev, kar nam onemogoča redno spremljanje dolžnikov in učinkovito izterjavo zaostalih stanarin. Redno pobiranje stanarin ovirajo tudi preselitve stanovalcev iz enega stanovanja v drugo. Proizvodni obrati, ki imajo razpolagalno pravico, nas o spremembah v stanovanjih ne obveščajo pravočasno. Tako je včasih tudi nemogoče zahtevati od bivšega stanovalca, da zapusti stanovanje takšno, kakršno je prevzel. Pogosto nastopajo posamezni stanovalci z željami, da bi si sami preuredili stanovanje, največkrat pa delajo to brez pristanka naše delovne enote. Naknadno zahtevajo, da se jim povrnejo stroški oziroma zahtevajo zmanjšanje stanarine. Niti eno, niti drugo pa ni mogoče v kolikor takšne preureditve niso zajete v rednem programu enote. Ni redek primer, da se stanovalci odločijo za izmenjavo posameznih elementov: bojlerjev, vodovodnih baterij, kotličkov, pomivalnih korit itd., katerim rok trajanja po občinskem odloku o minimalnih tehničnih

normativih še ni potekel. Ko pa element nabavijo, dostavljajo račun v poravnavo naši enoti. Ni pa mogoče poravnati načuna za nabavo bojlerja, če je po odloku rok trajanja 20 let, stanovalec pa ga izmenja na primer v 12 letih.

Sodelovanje s hišnimi sveti

Naša delovna enota je poizkušala že v lanskem letu formirati hišne svete v vseh stanovanjskih hišah, vendar ji to ni uspelo popolnoma, predvsem zaradi obširnosti administrativnega dela pri urejanju evidence, izračunu stanarin in podpisu pogodb.

V prvi polovici leta smo uspeli formirati 13 hišnih svetov. Vendar nas to še ne more zadovoljiti, kajti še vedno je 14 stanovanjskih hiš brez hišnega sveta. To nam otežuje delo, ker stanovalci v posameznih stanovanjskih hišah niso zainteresirani za delo v hišnem svetu. Majhno število zaposlenih v delovni enoti pa tudi ne more ažurno voditi vseh del na objektih. Mnogi hišni sveti se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da ne odločajo o koriščenju sredstev investicijskega vzdrževanja, kljub temu, da smo pri sestavi navedenega programa upoštevali predvsem predloge in mnenja hišnih svetov. Večjo zavzetost bi morali pokazati hišni sveti tudi pri ureditvi okolice stanovanjskih hiš, zelenic in čistoče okoli objektov.

Stanovanjska izgradnja

Poleg vzdrževanja stanovanjskih objektov je naša delovna enota v letošnjem letu prevzela stanovanjsko izgradnjo v podjetju. Iz programa stanovanjske izgradnje so bila do konca junija izvršena adaptacijska dela na naslednjih objektih in izvršen nakup:

1. Arja vas — podstrešne sobe in kopalnice
2. Šempeter — Wolfovo dvorišče
3. Stanovanjska hiša — Dobriha — nakup
4. Objekt Škoberne — Griže — nakup
5. Kanalizacija — Kaplja vas
6. Braslovče — Binovo
7. Gorica 48 — Rebec

Z nakupi oziroma rekonstrukcijskimi deli so bila letos pridobljena naslednja stanovanja:

- 6 dvosobnih, 6 enosobnih in 13 samskih sob.

Ko analiziramo delo v letošnjem prvem polletju, lahko ugotovimo, da se je delo bistveno razlikovalo od dela v lanskem letu, kajti letos smo lahko bolj organizirano pristopili k stanovanjski izgradnji in k vzdrževalnim delom. Bolj načrtno so bile izvršene tudi priprave za vzdrževalna dela. Mislimo, da se je s takšnim poslovanjem naša delovna enota vklopila v stanovanjsko reformo in naredila vse, kar je bilo mogoče za reševanje stanovanjske problematike v podjetju.

U. M.

Poljedelci, vrtnarji, hmeljarji, sadjarji, vinogradniki in gozdarji!

ZATIRAJTE NEVARNE RASTLINSKE ŠKODLJIVCE IN
BOLEZNI S SREDSTVI ZA VARSTVO RASTLIN TOVARNE

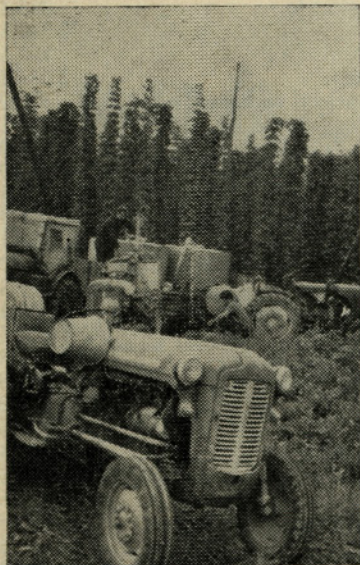
»PINUS«

Poleg dosedanjih sredstev za varstvo rastlin, kot so sredstva za zimsko škropljenje, škropiva in prašiva za spomladanska in poletna škropljenja in prašenja, proizvaja tovarna PINUS tudi nova, ki se prav tako lahko uporabljajo za škropljenje in prašenje.

Zelo razširjeni in upoštevanji so PINUS herbicidi, ki se z uspehom uporabljajo zoper plevela v sadovnjakih, vinogrdih, poljedelstvu, hmeljarstvu, vrtnarstvu in gozdarstvu.

Za vse PINUS proizvode in njih uporabo se obračajte na tovarno.

PINUS, TOVARNA KEMICNIH IZDELKOV R A C E

Drugo škropljenje v cvet. Škropilne ekipe so dobro pripravljene opravile svoje delo v kratkem času temeljito

Strokovni pogovori in nasveti

OHRANIMO KVALITETO HMELJA

Zakaj pridelan hmelj v Savinjski dolini ni v vseh lastnostih med najboljšimi?

V strokovni prilogi majske številke »Hmeljarja«, smo objavili rezultate organoleptičnega bonitiranja hmelja letnika 1966. O teh rezultatih smo v zimskih mesecih govorili tudi na seminarjih za kooperante na področju KK Zalec. Teh seminarjev pa se niso udeležili vsi, zato želimo opozoriti na napake, ki povzročajo poslabšanje kvali-

belo, vidimo, da je področje Savinjske doline — v isti koš lahko damo tudi celjsko-vojniško, šoštanjsko-velenjsko in zgornje savinjsko področje — v pogledu ocene za barvo lupulina slabše od ostalih področij v Sloveniji.

Že v majskem članku smo omenili, na katere lastnosti ocenjevanja lahko hmeljar vpliva odločilno, kje pa delno. Ravno o tem, ker je čas aktualen, želimo spregovoriti sedaj.

na vsak način takrat, ko rose ni več. Zjutraj obran hmelj izpraznimo iz vreč do zadnjega strožka, četudi je v vreči le za vrh škafo vsebine. V deževnih dneh kvarjenje doma ni tako močno, ker je običajno hladnejše, je pa zato sušenje težavnejše, ker imamo ves dan opravka z mokrim hmeljem. Vendar ima zračenje, mešanje, hitro praznjenje košev enak pomen kot v vročih dneh.

Posebna skrb naj velja hmelju pripeljanem domov zvečer, katerega bomo vložili v sušilnico šele naslednjega dne v zgodnjih jutranjih urah. Nikar ne z njim za vsako ceno pod vročo opeko na zeleni etaži v bližini sušilnice. Kakovost bomo lažje ohranili zunaj na tleh v koših, ki jih vsake 2—3 ure presujemo.

Sušenje samo, od trenutka ko hmelj nasujemo na mreže zelene etaže, je najvažnejše poglavje pri spravilu hmelja.

O urejenem ali neurejenem zračnem režimu v vseh mogočih ali nemogočih sušilnicah tu ne moremo pisati. Dejstvo je, da zaradi takega stanja sušilnic zgoraj imenovana področja v veliki meri pokvarijo hmelj. Znano je tudi dejstvo, da imajo stara hmeljarska področja sušilnice, ki so stare že pol stoletja, od 2,50 do 16 m² površine in različnih višin. Velikost niti ni tako odločilna, če so tokovi suhega toplega zraka urejeni, važnejša je višina sušilnice. Manjša je razdalja od ogrevalnih cevi do predela in višje ležečih mrež, večja je nevarnost, da se hmelj pokvari. Sprememba temperature je v nizkih sušilnicah zaradi neenakomernega ogrevanja (zamujeno polnjenje kurišča, preobilno polnjenje in nenaden vžig večjih količin goriva) bolj varna, zlasti še visoke temperature v času, ko je hmelj vložen na novo nasut na zeleni etaži. Zato pazimo na pravilno temperaturo sušenja, ki se giblje od 45 — 55° C.

Temperaturo merimo pod predali. Tik preden nasujemo svež hmelj, naj bo temperatura 45 — 48° C, ki jo postopoma zvišujemo z intenzivnejšim kurjenjem, ko pa hmelj izgubi vso »mokroto« in pričinja veneti, je temperatura lahko že preko 50° C, lahko pa doseže na nizkih sušilnicah do 55° C na višjih celo več. Zato velja posebna skrb pri sušenju hmelja na nizkih sušilnicah. Če pravilno po-

stopamo, se lahko sami takoj prepričamo, ko storžek razpolovimo in ugotovimo spremenjeno ali nespremenjeno barvo lupulina.

Zelo nevarno je tudi, če lese prehitro praznimo in spuščamo na nižje etaže še svež hmelj. Zmotno je mišljenje tistih, ki na ta način hočejo povečati kapaciteto sušilnice. To se zelo često zgodi zjutraj, ko je sušilnica prazna in pripeljemo večje količine svežega hmelja domov. Hmelj, ki je bil premalo posušen, se na zeleni etaži zaradi novega sloja, ki ga nasujemo nad njim, v notranjosti pari in zato kvari. Kvare se tudi zato, ker pride premalo suh v območje višjih temperatur, te pa so kot že ugotavljamo, škodljive tembolj, čimbolj svež je hmeljski storžek.

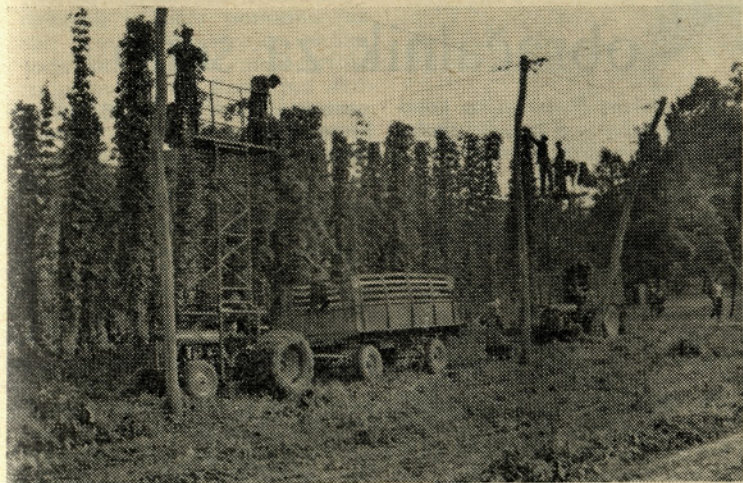
Hmelj je suh, ko se peclji gladko odlomijo, manjši storžki pa se ob rahlem stisku zdrobijo, najdebelejši strožki pa morajo imeti še voljno vreteno, ki se med prsti ne zdrobi, temveč svaljka. Mokrote ne smemo občutiti. Pravilno posušen hmelj naj ima 5 — 6% vlage, bolj posušen se na kupu drobi in težje odvolgne, premalo posušen hmelj se na kupu kvari, vname in plesni.

Da mora biti posušen hmelj skladiščen v temnem prostoru z lesenimi podi in stenami, s celo streho, stran od gnojšč, je vsakemu hmeljarju znano, imamo pa žal tudi primere, ko nekateri od gornjih pogojev niso ustrezno rešeni in rezultat neurejenih skladiščnih prostorov je slabšanje kvalitete.

Se več činiteljev je, ki lahko v hmelju spremene barvo lupulina. Omenili smo le najvažnejše. Povsem jasno pa je, da se vzporedno s spremembo barve lupulina spremeni tudi barva storžka, ki je najbolj očita prevzemalcu in odločilno vpliva na to, koliko bo hmelja prvega kakovostnega razreda.

Če bomo znali odpraviti navedene in druge napake, potem ne bo ob oddaji hmelja nepotrebnih pripomb in kritike na račun prevzemalcev in tarnanja: s sosedom sva imela enak hmelj, sedaj pa ima on samo prvo vrsto, jaz pa ne; ali celo ugotovitve, saj je bil hmelj v košu še lep, nato pa ne več. Kdor to sam ugotovi še pred oddajo, je na naboljši poti, da prične raziskovati vzroke spreminjanja kvalitete. Vzroke mora iskati v procesu sušenja in skladiščenja.

Ing. agr. Milan Dolinar

Rezanje in nakladanje hmeljnih rastlin na prikolice, ki jih bodo zapeljale pod obiralne stroje

tete že pridelanega hmelja tudi sedaj pred sezono obiranja.

Hmeljski storžki so pred obiranjem zdravi, če smo v času rasti hmelj pravilno harmonično hranili, če smo poskrbeli za pravočasno temeljito škropljenje proti boleznim in škodljivcem. Zdrav hmelj ima značilno »hmeljsko« barvo v različnih niansah, odvisno od talnih in vremenskih prilik. Ta barva pa se od začetka obiranja dalje spreminja v vedno bolj rumeno zaradi prezoritve, v mnogih primerih pa zaradi pomanjkanja dušika v tleh. Zato mimogrede opozarjamo vse hmeljarje, da v prvih dneh avgusta še dognajo hmelju z lahkotopnimi dušičnimi gnojili (prednost daje mo čilskemu solitru) v primeru, če v dneh po 10. juliju niso več dognojevali in bodo pozno obirali.

Trgovska ocena ali organoleptično bonitiranje hmelja letnika 1966 opozarja na eno značilno slabost savinjskega hmelja. Če ponovno pregledamo ta-

Zdrav, pravilno hranjen in zaščiten hmelj ima v vsakem primeru značilno limonasto rumen prah lupolin. Barva lupulina se spreminja iz dneva v dan, odvisno od hmeljarjeve skrbi, od obiranja dalje. Barva prehaja preko vseh odtenkov od limonaste, preko oranžne do povsem temne kavino rjave barve. Pravilno spravilo do doma, postopanje z njim, sušenje in skladiščenje ohrani lupulinu zdravo nepokvarjeno barvo.

Začetek spreminjanja barve lupulina se začne z nepravčasnim odvozom hmelja z njive, že celo v vreči. Še slabše je, če je moker hmelj dalj časa v vreči, če vreča ni zračna (polivinil vrečke niso primerne). Natlačeni koši z obranim hmeljem, mokri od dežja ali rose dalj časa na soncu ali pod vročo streho na zeleni etaži sušilnice, stanje še poslabšajo. Zato zaključimo s pravilom domov tako, da bo hmelj odpeljan z njive vsake tri ure, če pa je hmelj moker zaradi rose, pa

PRED OBIRANJEM HMELJA

Od cvetenja do tehnične zrelosti hmeljni storžek pridobiva na teži, se veča in postaja eliptičen. V času storžkanja se povečuje količina smol in suha snov, vlaga storžka pa se zmanjšuje. Vsi ti procesi vplivajo na količino pridelka.

S polno vrečo hmelja na merjenje v hmeljišču na Vranjskem

Hmeljarjem je znana tehnična zrelost hmelja, ko je primeren za obiranje. Storžek je prožen, odskoči od tal, daje masten odtis, ima izrazito hmeljno aromo in pri stisku šumi. Važno je, da hmelj obere mo v času tehnične zrelosti, ne prej pa tudi ne kasneje. Zgodnje obiranje daje lahko blago, z malo lupulina, a z izrazito travnatno zeleno barvo. Pozno obiranje pa nasprotno daje težko blago, z več lupulina, a z rumeno barvo storžka. Seveda, če hmelj obiramo res prepozno, dobimo neprimerno blago rjavkasto-rumene barve, z malo lupulina, storžek je že prezrel, lupulin se iztresa, aroma je ostra.

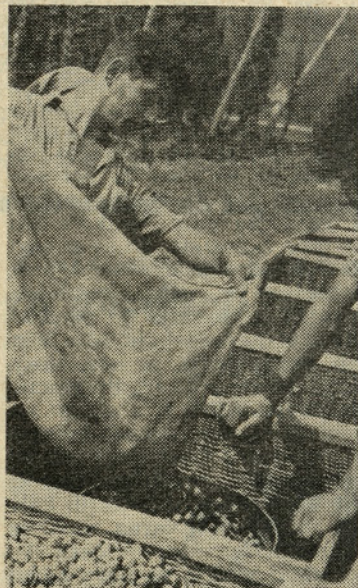
Pri nas opažamo v zadnjih letih prezgodnje obiranje. Strah pred težavami pri spravilu (obiralcji, slabo vreme itd.) prisilili hmeljarja, da začne z obiranjem nekaj dni preden je hmelj dozorel.

Vreme v času od cvetenja do obiranja odločilno vpliva na težo storžka in s tem na pridelok. Čim težji bo storžek, tem večji bo pridelok. Vreme je iz leta v leto različno, vendar izkušnje kažejo, da je prav zrel hmelj navadno okoli 20. avgusta in da je zgodaj obran hmelj lahek. Tudi konec avgusta in v

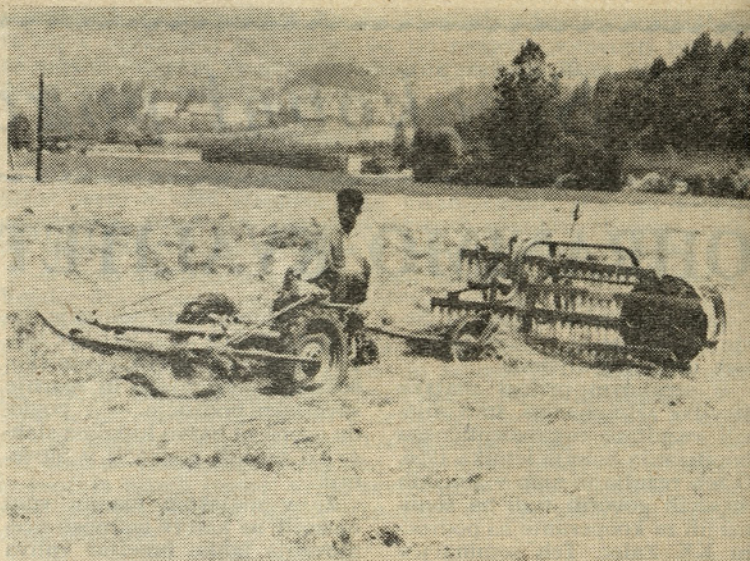
začetku septembra obran hmelj, če je pravilno zavarovan pred boleznimi, ne izgubi na barvi, temveč je zeleno-rumen, ker je znak zrelosti. Pri nas poznamo primere prepoznega obiranja hmelja, kajti hmeljarji posvečajo zaradi trgovske kakovosti hmelja pretirano skrb barvi, manj pa njegovi vsebini in teži.

Vreme je letos tako, da ne moremo predvidevati časa obiranja. Vročina in suša lahko povzročijo prisilno zorenje hmelja — storžki ostanejo drobni in otrdijo. Ne prenačimo se tedaj z obiranjem, kajti ohladitev in vlaga osveži rastlino in rast se nadaljuje. Nasprotno temu pa vlažno in hladno vreme ovira zorenje, seveda pa tudi obiranje. Zato naj velja za vse hmeljarje pravilo: ne začenjamo obirati prezgodaj in ne iščimo izgovorov za to, kajti, čim začne eden, morajo začeti vsi. Dobro se pripravimo na obiranje, nato pa ob pravem času z vsemi silami na delo. Tako bomo dosegli velik pridelok in primerno kakovost in tudi težak škaf, kar želimo vsem hmeljarjem ob letošnjem obiranju.

ing. agr. Tone Wagner

Merjenje hmelja

Primeren kmečki obračalnik za seno

V zadnjem času veliko govorimo in pišemo o kmečki mehanizaciji. Sprostitev opremljanja oz. mehaniziranja zasebnih kmečkih posestev ima pozitivno posledico. Vendar ne povsod. Spontano neorganizirano nabavljanje kmečke mehanizacije nove in celo stare ima lahko škodljive posledice. Na carinskih rampah je polno stare kmečke mehanizacije, ki ob pogledu nanjo nujno pomislimo na ODPAD.

Pri nabavljanju mehanizacije moramo vedeti, da lahko kupimo vse vrste strojev od dobrih do slabih. Tržišče, posebno izven naših meja nudi dobro in slabo. Obstaja nevarnost, da bo naš prazni trg pokupil dobro in slabo. Temu se lahko izognemo, če bomo znali organizirati nabavo strojev, ki smo jih prej preizkusili, si zagotovili servis in rezervne dele. Pa tudi drugačne cene bomo dosegli, če bomo nastopili organizirano. Ni dovolj, da smo nabavo malo sprostili. Važneje je, kako bomo sposobni speljati opremljanje kmečkih posestev.

Pri Kmetijskem kombinatu v Žalcu se zavedamo, da smo dolžni skrbeti za naše kooperante. Kajti od opremljenosti bo odvisen naš skupni uspeh. To potrjujejo že izkušnje z molznimi stroji, traktorji, dosuševalnimi napravami in motornimi kosilnicami.

Spravilo krme bomo skušali mehanizirati, kakor se bo le dalo v naših trenutnih prilikah. Precej je že kmetij, ki imajo traktorske kosilnice in ročne motorne kosilnice. To pa ni dovolj, ker je precej zamudnega dela s krmo po košnji. Nujno je bilo, da smo poiskali kombiniran obračalnik, po možnosti uporaben za ravnino in tudi za

zmerne strmine. Poleg tega pa mora biti primeren za razpoložljivo vlečno moč, ki jo ima kmet: da bi lahko v isti obračalnik vpregel konja, kjer ga še imajo, ga priključil na motorno kosilnico (kategorije BCS) in ga priključil na traktor. Tak obračalnik smo našli.

V nedeljo, 25. 6. 1967 smo na obratu Petrovče napravili javno demonstracijo uporabnosti tega obračalnika. Vzporedno smo prikazali uporabnost še treh tipov traktorskih obračalnikov. Za vse one, ki imajo že traktorje, je izbira lažja, ker lahko kupijo hidravlično nošene obračalnike, ki imajo po večini pogon od kordana. Teže je za one, ki imajo ročno motorno kosilnico. Zanje je rešitev obračalnik, ki smo ga preizkusili. Pa tudi kadar bodo kupili traktor, bodo lahko uporabljali isti obračalnik.

Omenjeni obračalnik dobiva pogon za obračalna črtala od koles. Zelo dobro trosi redi, obrača krmo in dela redi. Torej je kombiniran stroj za spravilo krme. Zgrabljuje zelo čisto in ne pušča krme za sabo. Delovne vzmeti so iz kvalitetnega materiala, kar smo tudi preizkusili. Višina delovnih črtal se da regulirati primerno količini krme. Stroj je zelo enostaven in ni treba ničesar montirati, predno gremo obračat ali kositi. Posebno je to važno za ročno motorno kosilnico.

Preizkušeni obračalnik je okreten in lahek. Dolg je 2,5 m, širok 2,2 m in visok 1,5 m. Za konjsko vprego je opremljen z dodatnim sedežem za voznika. Demonstracija in vse delo z obračalnikom do sedaj sta pokazala, da je to pravi obračalnik, ki smo ga iskali.

Skalin ing. Boris

Oglejte si razstavo
AGROTEHNIKE
v Braslovčah
do 6. VIII. 1967

DEMONSTRACIJA STROJEV ZA OBRAČANJE IN ZGRABLJEVANJE KRME, PRIMERNIH ZA KOOPERANTE

Že dalj časa kooperanti žele, da bi dobili univerzalni travniški stroj grablje — obračalnik, posebno močne pa so te zahteve postale zdaj, ko v Savinjski dolini brni že več kot 150 traktorjev in več kot 200 ročnih motornih kosilnic. Kooperanti upravičeno pričakujejo, da jim bo Kmetijski kombinat pri nabavi in izbiri teh prepotrebnih strojev pomagal.

Ce se ozremo po tržišču, bo mo kaj kmalu ugotovili, da je domači trg zelo slabo založen. Razen ročnih motornih kosilnic je sodobne mehanizacije, namenjene kmetu, bore malo. Obračalnikov sploh ni, travniške grablje pa so zastopane s »Soncem«, ki ga izdeluje šempetrski Agroservis. V sosednjih državah je sicer ponudba raznih travniških strojev velika, toda kateri je za naše prilike najprimernejši? Razvojna služba kombinata in Svet kooperantov pri obratu Petrovče sta se odločila poiskati najprimernejše stroje na avstrijskem in italijanskem tržišču in jih nato v naših pogojih preizkusiti. Odrabrali smo stroj »Heublitz« av-

grabi, spravlja krmo v redi in trosi. Pri obračanju moramo konja pospešiti, medtem ko ročna motorna kosilnica in traktor z lahkoto dosežeta dovolj de-

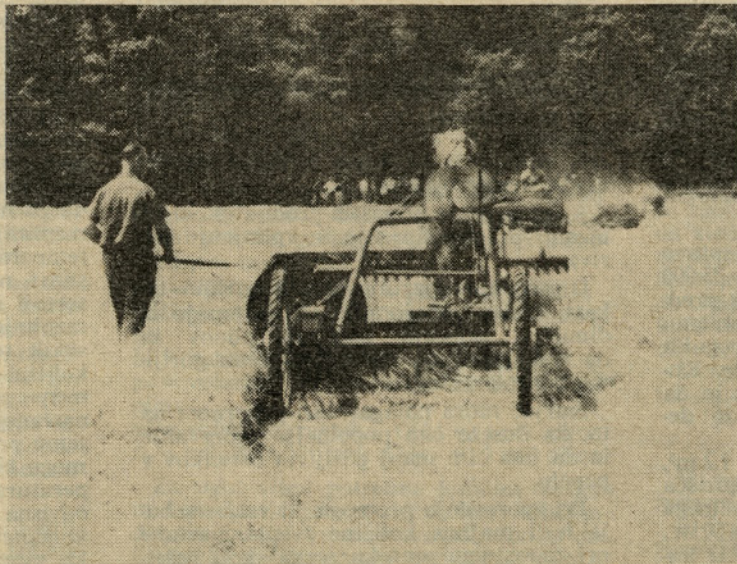
prednost je kar najenostavnejši priklop, ki ne zamuja uporabnika prav nič z montažo. Velika prednost priključka pa je predvsem v njegovi vsestranski uporabi. Uporablja ga lahko vsakdo, ki ima traktor, kosilnico ali konja. Cena stroja bo okrog 4.200 N-din.

Iz gornjega bi se dalo v povzetku zaključiti naslednje:

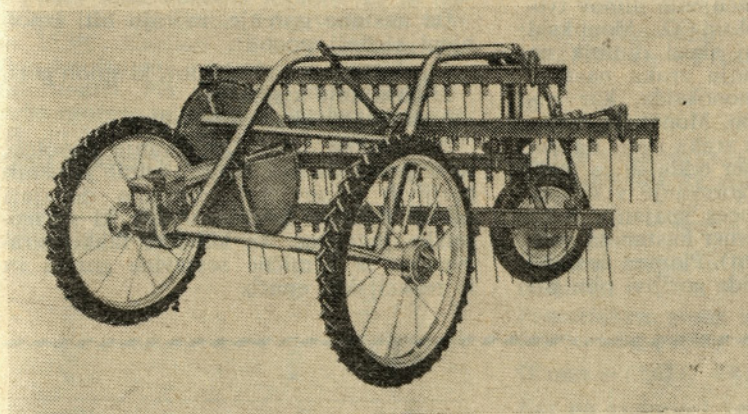
1. Obračalnik — grablje »Olivi« je trenutno najprimernejši stroj za spravilo sena, namenjen kmetu, ki smo jih preizkusili v naših pogojih. Njegovo uvajanje bi kazalo pospešiti, ker kooperantom najbolj manjka prav strojev za spravilo krme. Stroj je univerzalen in si ga lahko kupi vsakdo, tudi tisti, ki nima traktorja ali pa ga bo šele kasneje nabavil. Primeren je za masovno uporabo, zato ne bi kazalo uvajati še drugih strojev, če hočemo urediti tudi ustrezno oskrbo z nadomestnimi deli in servisno službo.

2. »Heublitz« je odličan traktorski priključek, izdelek renomirane avstrijske tovarne, vendar bo zaradi višje cene in pa ker ga lahko uporablja le tisti, ki ima traktor, nujno ostal marsikomu nedostopen.

Janič Vinko
Kučer Alojz

Obračalnik »Olivi« s konjem

Tehnični posnetek obračalnika »Olivi«

strijske firme Vogel Noot, ki ga je s posredovanjem kombinata uvozil kooperant Martin Jelovšek iz Petrovče in obračalnik — grablje italijanske firme Olivi, ki ga je nabavil obrat Petrovče. Razen tega smo paralelno preizkušali domač izdelek »Sonce« in nekoliko večje kombinirane obračalne grablje Fella, ki jih kombinat uporablja na svojih površinah.

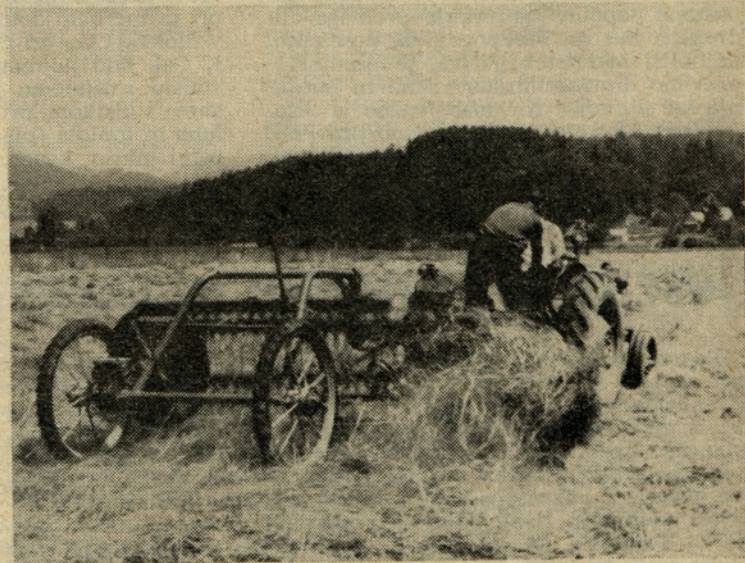
V nedeljo, dne 25. 6. 1967 smo pri obratu Petrovče na delovišču Puša pripravili demonstracijski preizkus vseh naštetih strojev. Vabljeni so bili kooperanti s celotnega področja kombinata. Prišlo je okrog 50 kmetovalcev, predvsem iz bližnjih obratov, ki so ocenjevali primernost prikazanih strojev.

po demonstraciji podali navzoči kooperanti in strokovni delavci kombinata:

1. »Heublitz« so vsi prisotni enoglasno ocenili zelo ugodno. Je traktorski priključek na kardanski pogon, primeren zlasti za najčešče zastopan traktor pri kooperantih Steyer 18. Odlično obrača in trosi redi, prav dobro je uporaben tudi za razgrabljevanje. Je solidne izdelave in pri vzdrževanju malo zahteven. Cena se giblje okrog 6.200 N-din.

2. »Olivi« je univerzalen travniški stroj. Priključimo ga lahko k traktorju, ročni motorni kosilnici, ki ima zadnje kolo s sedežem in vprežemo vanj konja. V vseh treh načinih pogona se dobro obnese. Zlasti odlično

lovne hitrosti. Pogon stroja je preko koles. Stroj je konstruiran enostavno in je njegova uporaba vsestranska. Posebna

V obračalnik »Olivi« je vprežen traktor

Pri KREDITNI BANKI CELJE in vseh njenih poslovnih enotah, bo vaš denar za vas varno in koristno naložen!

Svoje prihranke lahko vlagate tudi pri katerikoli pošti na območju Kreditne banke Celje.

Kreditna banka Celje

Janko Petriček, dipl. ing. chem.

Zgorevanje v kurilnih napravah

Povečanje kapacitet hmeljskih sušilnic smo pred leti dosegli na ta način, da smo odstranili stara klasična kurišča in uvedli naprave za ogrevanje velikih količin zraka, tim. ogrevalce zraka tipa PE-KA-LO. Omenjena naprava sestoji iz litega kurišča, železnega grelnega registra in ventilatorja, ki sesa svež zunanji zrak in ga potiska skozi sistem cevi grelnega registra v obe sušilni celici. Na eni strani teh elementov teče zrak pod pritiskom ventilatorja tako, da pri ev. okvarah na varilnih šivih ali drugje nastalih defektih v materialu uhaja zrak samo v dimni prostor, ne pa obratno. Na ta način je izključena vsaka možnost, da bi uhajali dimni plini v sušilni prostor.

Ker je kalorični učinek te naprave 550.000 Cal/h, ventilator pa daje 35.000 m³/h, je razumljivo, da mora biti predvsem kurišče sposobno oddati toplotnemu izmenjalcu tudi pri neugodnih pogojih zadostne količine toplotne energije. Kurišče je zaradi visoke temperature in da zaradi njenih vplivov ne pride do deformacij stene iz kokilne litine.

Rešetka ima bruto površino 1,2 m², svetli presek je 0,45 m², volumen kurišča znaša 1,9 m³. Ogrevna površina grelnega registra, ki sestoji iz 124 cevi, znaša 50 m². Plamen in dimni plini se dvigajo iz kurišča po njegovem obodu in naprej med strnjeno vrsto cevi ter oddajajo toploto večinoma s sevanjem, se obrnejo nato nazaj proti čelni strani ogrevalca, kjer je prva vrsta cevi nekoliko razmaknjena. Na tej poti pa oddajajo dimni plini svojo toploto v glavnem potom konvekcije. Zaradi precejšnjih uporov morajo imeti dimni plini dovolj veliko brzino, tako da nastane popolno zgorevanje premoga ali drugega kuriva. Predpogoj, da dosežemo najboljši izkoristek goriva, je predvsem pravilno dimenzionirana višina in notranja luč dimnika. Nič manj važno je *delo kurjača*, od katerega je odvisno pravilno izgorevanje. Kurišče je tisti del toplotne

ga agregata, v katerem se kemično vezana energija goriva spreminja v toplotno. Zgorevanje trdih goriv npr. premoga je zelo kompliciran proces, pri katerem se prepletajo fizikalni in kemični pojavi. Gorivo, ki ga vržemo na rešetko kurišča, ne zgori takoj v plinaste produkte (CO₂, H₂O in SO₂).

Predhodno nastopajo sledeče faze:

1. sušenje goriva;
2. segretje goriva do temperature vžiga;
3. razplinjenje;
4. vžig;
5. vplinjeno in delno direktno izgorevanje trdega ogljika;
6. izgorevanje plinastih produktov, ki so nastali pri razplinjenju in vplinjenju goriva.

O popolnem izgorevanju govorimo takrat, kadar nimajo plini, ki izstopajo iz dimnika, nobenih gorljivih plinov in da tudi pepel ne vsebuje nobenih gorljivih ostankov več.

Kurjač mora polagati vso pozornost na to, da doseže čim popolnejše zgorevanje in da ima čim manj gorljivih ostankov v pepelu.

Pri zgorevanju premoga, ki vsak vsebuje tudi majhne količine žvepla, nastane pri zadostnem pretoku zraka skozi rešetko ogljikov dioksid-CO₂, voda-H₂O, žveplov dioksid-SO₂, kisik-O₂ in dušik-N₂. Če je zraka premalo, nastane nepopolno zgorevanje in se poleg omenjenih plinov tvori še ogljikov monoksid-CO. Monoksid uhaja z ostalimi plini skozi dimnik na prosto. Pri pomanjkanju zraka nastane mnogo ogljikovega monoksida, kar pomeni precejšnjo izgubo. Monoksid lahko pri primernem dotoku zraka zgori naprej v dioksid-CO₂, pri čemer odda še ca. 2400 K Cal. Pod pojmom gorevanje v širšem smislu razumemo proces spajanja neke snovi s kisikom, pri čemer nastaneta svetloba in toplota (plamen). Plamen nastane torej takrat, kadar pride gorljivi plin pri

visoki temperaturi v dotik s kisikom. Vsak plin oz. vsaka gorljiva snov ima določeno temperaturo vžiga, katero mora najprej doseči, da lahko pride do gorenja.

Temperature, pri kateri se kaka snov vname, so za različne snovi različne.

Tako ima npr. vnetišče:

ogljikov monoksid	okoli 300°C
vodik	okoli 550°C
ogljik	okoli 700°C
rjavi premog	okoli 360°C

Najlaže zgorejo gorljivi plini, medtem ko morajo tekoča in trdna goriva preiti prej v plinasto stanje, da lahko nato zgorejo pri nadaljnjem dotoku kisika. Trda goriva npr. premog se najprej v ognju razplinijo, to se pravi, da vsled visoke temperature izženejo najprej vse plinaste snovi, nato pa se šele vplini ostanek, ki sestoji iz ogljika. Plini, ki nastanejo pri razplinjenju in vplinjanju začno pri visokih temperaturah goreti pri zadostni količini dovajalnega kisika. Dolžina plamena je odvisna od količine plinov, ki nastanejo pri razplinjenju. Zato razlikujemo premoge, ki goriijo z dolgim in premoge, ki goriijo s kratkim plamenom. Temperatura, ki nastane pri zgorevanju, je odvisna od kemične sestavine goriva in količine dovajalnega zraka. Količina zraka mora biti torej tem večja, čim več gorljivih snovi vsebuje gorivo in čim bolj se količina zraka približuje teoretsko potrebni količini za popolno zgorevanje.

Da nastane gorenje, morajo biti izpolnjeni sledeči pogoji:

1. prisotna mora biti snov, ki sploh gori,
2. dovajanje kisika in
3. dovolj visoka temperatura

Če hočemo, da je zgorevanje popolno, to se pravi, da ni v dimnih plinih nobenih gorljivih plinov več, moramo dovajati takšne količine kisika (zraka), ki so teoretsko potrebne. Te količine lahko izračunamo iz kemične sestavine goriva in iz reakcijskih enačb.

Jesensko cepljenje prašičev

Povsem napačno je prepričanje mnogih rejcev prašičev, da z enkratnim zaščitnim cepljenjem proti svinjski rdečici, postanejo živali skozi vse leto odporne proti tej nevarni in hitri bolezni. Z enkratnim cepljenjem postanejo živali odporne le za 3 mesece, po preteku te dobe pa živali kaj pogosto obolijo. Prvo cepljenje je bilo izvršeno v mesecu maju, živali pa so postale odporne proti rdečici do konca meseca avgusta. Smisel zaščite pa je, da bi bile živali odporne skozi ves čas, ko jim preti nevarnost, da obolijo, zaradi tega jih je potrebno v mesecu avgustu ponovno cepiti. Statistično je dokazano, pa tudi praksa to potrjuje, da oboli največje število živali prav v mesecu avgustu in septembru, to

je v času ko živali izgubijo odpornost proti bolezni. Torej je bolezen najbolj razširjena prav v teh toplih poletnih mesecih. Hitre temperaturne spremembe, vroči soparni dnevi in sorazmerno hladne noči, pogosto nepravilna prehrana kakor ovenela trava, ovenelo listje, pesa in podobno, kaj radi pogojujejo nastanku rdečice. Rdečica je bolezen z zelo hitrim tokom, visoko vročino, izpuščaji, kateri lahko tudi izostanejo, in neješčnostjo.

S ponovnim cepljenjem prašičev, pa se rejci obvarujejo te nevarne bolezni, odpade pa tudi razna pretirana skrb glede prehrane. Še vedno je preprečevanje bolezni najboljše, hkrati pa tudi najcenejše zdravilo.

Od daleč so prišle v Savinjsko dolino obrat hmelj in zaslužiti za šolske potrebščine in morda še kaj

Nadalje je potrebno, da se zrak dobro pomeša s plini, ki nastanejo pri razplinjenju in vplinenju goriva.

Če torej eden od navedenih pogojev ni izpolnjen, je možno, da do gorenja sploh ne pride (če npr. ne dosežemo temperature vnetišča) ali pa je zgorevanje nepopolno. To se slabim kurjačem mnogokrat zgodi, če je npr. višina premogovega sloja v kurišču v razmerju z vlekcom zraka previsoka, tj. če ne more zaradi visokega upora prehajati dovolj zraka skozi plast goriva (če vrže kurjač preveč premoga naenkrat v rešetko). V tem primeru uhaja iz dimnika črn dim, kar pomeni, da so v dimu še nezgoreli plini. Nepopolno zgorevanje lahko nastopi tudi, če je rešetka zamašena z žlindro in tako zavira dostop zraka skozi plast premoga. Nepopolno zgorevanje nastopi tudi takrat, kadar je zrak, ki se dovaja nad rešetko, premrzl, ali pa če ni dovod zraka enakomerno porazdeljen po celi površini rešetke.

Značilne lastnosti nekega goriva so njegova kemična sestavina in njegova kurilna vrednost. Bistveni goriivi sestavini sta ogljik (C), in vodik (H₂) — v premogih pa je tudi še več ali manj žvepla (S). Pri popolnem zgorevanju zgori ogljik (C) v ogljikov dioksid (CO₂), pri zgorenju vodika nastane voda (H₂O) v obliki vodne pare, iz žvepla pa nastane žveplov dioksid (SO₂).

Kurilna vrednost goriva je tista količina kalorij (kg Cal), ki jo razvije 1 kg trdega ali tekočega goriva oziroma, ki ga razvije 1 m³ kakega goriivnega plina pri popolnem zgorevanju. Pri tem je 1 kg kalorija (kg Cal) tista količina toplote, ki je potrebna, da segreje 1 kg vode od 14,5° na 15,5°C. Kurilno vrednost kakega goriva določujemo s posebnimi aparati tim. kalorimetri. Pri vsakem gorivu razlikujemo zgornjo in spodnjo kurilno vrednost (H₀ in H₁). V praksi upoštevamo vedno spodnjo kurilno vrednost.

Naslednja tabela nam kaže kurilne vrednosti raznih elementov:

element	kem. znak	spodnja kurilna vrednost
ogljik	C	8.100
žveplo	S	2.200
vodik	H ₂	34.100
ogljikov monoksid	CO	2.440
metan	CH ₄	13.250
aceten	C ₂ H ₂	12.000
bencin	ca.	10.160

Za kurišča v naših zračnih ogrevalcih rabimo les in premog (rjavi premog oz. lignit). V kemičnem smislu je les spojina ogljika (C), vodika (H₂) in kisika (O).

Popolnoma suh les (brez vode) in brez mineralnih snovi vsebuje: 50 % ogljika, 6,3 % vodika in 43,7 % kisika, lignit: 62 % ogljika, 6 % vodika in 32 % kisika, rjavi premog: 70 % ogljika, 5,5 % vodika in 24,5 % kisika. Kot primer za tekoče gorivo vzamemo npr. nafto. Ta vsebuje:

ogljika (C)	85 % — 87 %
vodika (H ₂)	12 % — 13 %

Spodnja kurilna vrednost nafte je 10.160 kg Cal.

Če torej poznamo kemične sestavine goriva, lahko izračunamo njegovo kurilno vrednost po formuli, ki velja za trda in tekoča goriva.

$$H_0 = 8100 \cdot C + 29000 \frac{(h-q)}{8} + 25005 - 600 \text{ v Cal/kg,}$$

pri tem pomeni:

C = količino ogljika C, ki se nahaja v 1 kg goriva;

h = količino vodika H₂, ki se nahaja v 1 kg goriva;

q = količino kisika O₂, ki se nahaja v 1 kg goriva;

S = količino žvepla S, ki se nahaja v 1 kg goriva;

v = količino vode H₂O, ki se nahaja v 1 kg goriva.

Če vsebuje gorivo kisik (O₂), potem se porabi en del vodika za vezanje kisika.

Za plinska goriva izračunamo kurilno vrednost po sledeči formuli:

$$H_0 = 2580 h_1 - 3050 p_1 + 8530 v_1 + 14050 r_1 \text{ Cal/m}^3 \text{ pri } 0^\circ\text{C in } 760 \text{ mm Hg, kjer pomeni:}$$

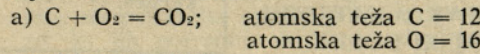
h₁ = volumen vodika H₂ v 1 m³ plina

p₁ = volumen oglj. monoksida CO v 1 m³ plina

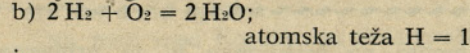
v₁ = volumen metana CH₄ v 1 m³ plina

r₁ = volumen etilena C₂H₂ v 1 m³ plina

Za ugotovitev potrebne količine zraka za zgorevanje ter za ugotovitev količine dimnih plinov moramo vedeti, da se da teoretska količina zraka za trda in tekoča goriva lahko ugotoviti iz kemičnih reakcijskih enačb. Primer:

torej iz tega sledi:

iz tega sledi, da porabita 2 kg H teoretsko 16 kg O₂ ali 1 kg vodika H porabi

$$\frac{16}{2} = 8 \text{ kg } O_2$$

količina žvepla v premogu se lahko zanemari.

Potemtakem znaša teoretska količina (teža) za 1 kg goriva

$$O \text{ min} = (2,67 C + 8 h - q) \text{ kg.}$$

Ker pa vsebuje 1 kg zraka 0,23 kg O₂ (kisika), znaša teoretska količina za 1 kg goriva

$$\text{Zrak kg} = \frac{2,67 C + 8 h - q}{0,23}$$

V praksi to ni mogoče, ker gre pri zgorevanju v kurišču vedno en del dovajnega kisika neizrabljen skozi goreč sloj goriva. Zaradi tega moramo vedno dojaviti prebitek zraka.

Dejansko količino zraka, ki ga moramo imeti za 1 kg goriva, izračunamo po formuli:

$$\text{m. zrak kg} = \text{m.} \frac{2,67 C + 8 h - q}{0,23}$$

, pri čemer

pomeni m prebitek zraka, torej je

$$\text{m} = \frac{\text{dejanska količina zraka}}{\text{teoretska količina zraka}}$$

V praksi vzamemo z m sledeče vrednosti:

za trda goriva	m = 1,5 — 2,0
za tekoča goriva	m = 1,1 — 1,2
za plinasta goriva	m = 1,0 — 1,1

Pravilen potek zgorevanja najdemo na ta način, da določimo CO₂ (ogljikov dioksid) v dimnih plinih, s tem pa tudi faktor m. Če bi zgorel čisti ogljik (C) s teoretsko količino zraka, bi imeli dimni plini namesto kisika zraka (21 volumskih procentov) isto količino ogljikovega dioksida (CO₂). V tem primeru bi torej dimni plini vsebovali 21 % CO₂ in 79 % N. Ker pa se pri gorivu vedno porabi del kisika tudi še za zgorevanje vodika, nastane pri zgorevanju trdih goriv teoretsko le 19 % CO₂. Če torej dovajamo zrak v prebitku, nadomesti CO₂ samo določen del kisika, medtem ko najdemo ostali del kisika v dimnih plinih, tako da je vedno CO₂ + O₂ približno vedno 19 %.

Če je npr. vsebina CO₂ v dimnih plinih K = 9,5 %, vsebujejo dimni plini 19 — 9,5 = 9,5 % kisika, to se pravi, da je polovica za zgorevanje ogljika razpoložljiva količina kisika bila uporabljena za tvorbo CO₂, medtem ko je druga polovica ostala neizrabljena. Z drugimi besedami povedano, dovajali smo dvojno količino teoretske količine zraka — v tem primeru je torej m = 2.

V splošnem imamo prebitek zraka za trda goriva: m = približno

$$\frac{19}{K}$$

V vsakem kurišču in vsaki termični napravi imamo toplotne izgube, in sicer:

a) izgube zaradi neizgorelih ostankov v žlindri in pepelu. Ta izguba je pri dobrem kurišču in pravilno dimenzionirani rešetki ter pri dobrem premogu razmeroma majhna (1 % do največ 4 %);

b) izguba toplote, ki gre z dimnimi plini skozi dimnik. Ta izguba je največja — na velikost teh izgub pa najbolj vpliva način obratovanja;

c) izgube zaradi izžarevanja, prevodnosti, saj in neizgorelih plinov.

Pri izračunu za termično bilanco kake naprave moramo upoštevati izkoriščeno toploto, toplotne izgube kurišča (peči) in toplotne izgube skozi dimnik.

Upoštevati moramo dejstvo, da so izgube zaradi neizgorelih plinov že pri malih količinah monoksida (CO) v dimnih plinih *izredno visoke*.

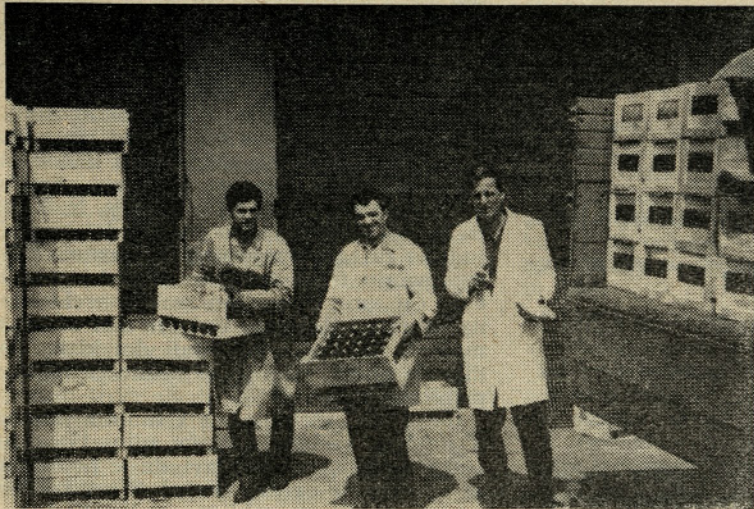
Predpogoj za čim manjše kalorične izgube je predvsem pravilno kurjenje in čimboljši izkoristek odpadne toplote.

Za vse kalorične izgube je odgovoren kurjač, ki mora poznati vsaj osnovne pojem teorije zgorevanja. Predpogoj za to pa je, da sta kurišče in rešetka primerno dimenzionirana za določeno vrsto goriva.

KURJENJE JE ZAHTEVNO DELO in kurjač nosi veliko odgovornost za pravilno in ekonomično obratovanje termične naprave. Pri hmeljskih sušilnicah je tudi on odgovoren za pravilno sušenje in kvaliteto posušenega hmelja.

Način kurjenja je odvisen od lastnosti premoga in od konstrukcije rešetke. Za rešetke zračnega ogrevalca je najbolje uporabljati premog v majhnih kosih (orehovec, ev. kockovec). Važno je pri tem, da rešetko vedno enakomerno pokrijemo, kar pri velikih kosih ni mogoče. Najprimernejši je orehovec. Paziti moramo, da je razmerje med višino nasutega goriva in vlekom popolnoma vsklajeno — tok zraka, ki prehaja skozi rešetko in sloj premoga mora biti tak, da zagotovi hitro in enakomerno zgorevanje.

(Nadaljevanje na 12. strani)

Dan je sedaj v sezoni za proizvajalce Sinalce in Sinalco kole v mlekarini Celje prekratek

G »GRADIS« — OBRAT GRADBENIH POLIZDELKOV, LJUBLJANA, POZDRAVLJA SLOVENSKE HMELJARJE IN JIM OB PRAZNIKU DNEVA HMELJARJEV ŽELI MNOGO POSLOVNIH USPEHOV.

R »GRADIS« — OBRAT GRADBENIH POLIZDELKOV PROIZVAJA RAZNE IZDELKE IZ BETONA, PO NAROČILU IN NA ZALOGO: MONTAŽNE PRENOSNE GARAZE, ZIDAKE IZ BETONA IN ŽLINDRE, BETONSKE CEVI, MONTAŽNI STROP, RAZNE PLOŠČE, ROBNIKE IN DRUGO.

A V SVOJEM PROIZVODNEM PROCESU JE USPEŠNO OSVOJIL TUDI PROIZVODNJO HMELJEVK, S KATERIMI SO OPREMLJENA HMELJIŠČA V SAVINJSKI DOLINI.

(Nadaljevanje z 11. strani)

Če je zgorevanje popolno, lahko ugotovimo z analizo dimnih plinov. Ker pa je v praksi to nemogoče, opazujemo barvo dimnih plinov na dimniku. Črn dim je znak nepopolnega zgorevanja, kar se zgodi takrat, ko vržemo novo plast premoga na rešetko. Pri tem se s hladnim premogom in zaradi tega, ker so dodajalna vrata odprta, temperatura kurišča znatno ohladi, temperatura vnetišča se pa zniža. V cevovodih nastanejo destilati (kondenzati), iz dimnika pa izstopa črn dim. Ta pojav odstranimo, če naložimo premog, predno pride do rdečega žara, torej ko je temperatura v kurišču še visoka — (v fazi med svetlim in rdečim žarom na rešetki). Najugodnejše zgorevanje premoga je takrat, ko imajo dimni plini 10 do 14 % CO₂, in sicer pri premogih, ki izločajo mnogo plina bliže 10 %, pri premogih z malo plina pa bliže 14 % CO₂. Pri višjem odstotku CO₂ se tvori dim in nezgorjeni plini. Dim nastane zaradi izločanja fino porazdeljenega ogljika (saje so čisti ogljik) — te izgube so pa razmeroma majhne. Ker pa se pojavi dim vedno tudi istočasno z neizgorelimi plini, izgine takrat, čim preprečimo tvorbo neizgorelih plinov.

Večina kurišč dela s prevelikim prebitkom zraka — v tem slučaju pokaže analiza dimnih plinov premalo CO₂, to je pa tudi znak, da smo naložili preveč premoga naenkrat na rešetko. Zato nastane za kratek čas neposredno po tem, ko smo vrgli premog na rešetko, dim in neizgoreli plini. Zatorej moramo odpreti dimno

loputo na maksimum in jo primerno zopet pripravimo, ko je ves premog rapljen.

Pri obhodih po hmeljskih sušilnicah smo opazili, da so kurjači prepogosto odstranjevali žlindro z rešetke. Zaradi tega se je kurišče močno ohladilo. Ohladila pa se je tudi cela masa grelnega registra zaradi dovajanja velikih količin zraka z ventilatorjem. Pri tem pade temperatura sušilnega zraka tudi pod 40°C. Često pride do normalne obratovalne temperature sušilnega zraka šele po 15—20 minutah. Jasno je, da se s tem podaljša čas sušenja in da pade zmogljivost sušilnice. Najlažje bi bilo obdržati zmogljivost sušilnice na več ali manj konstantni višini, če bi imeli v dimniku vgrajen aparat, ki avtomatsko kaže odstotke CO₂ v dimnih plinih. Za kratko dobo, kolikor sušilnica obratuje, se pa taka investicija skorajda ne izplača. Čiščenje žlindre z rešetke bi morali opravljati vedno v enakomernih daljših časovnih presledkih, in to čim hitreje. To bi bilo treba odločiti po opazovanjih v teku 24 ur. Ker je opravljanje kurišča pri zračnih ogrevalcih zahtevno delo, nujno svetujemo vsem uporabnikom, da imajo vsako leto iste kurjače, ki morajo imeti tudi pravilno razumevanje in dar opazovanja. Kurjač ne sme opravljati drugega dela kot upravljati kurišče in mora skrbeti, da s pravilnim dolaganjem premoga drži vedno enakomerno temperaturo sušilnega zraka (v mejah med 55 in 60°C), ker je edinole na ta način možno doseči najboljši izkoristek in največjo zmogljivost sušilnice. Za kontrolo temperature sušilnega zraka

CINKARNA

metalurško-kemična industrija Celje

vam priporoča iz svoje izredno razvejane dejavnosti sledeče proizvode:

CUPRABLAU je izreden dosežek na področju zaščitnih sredstev, ker ima odlične fizikalne lastnosti — se ne seseda, ne maši škropilnih šob, se počasi izpira ter intenzivno modro barva liste. Razpršujemo ga lahko s tlačnimi škropilnicami in s pršilniki — molekulatorji. Priprava škropiva je zelo enostavna. Apno ni potrebno.

CUPRABLAU je preizkušen preparat za zatiranje perospore na HMELJU in VINSKI TRTI, fitoftore na krompirju in cercospore na sladkorni pesi. Mešamo ga lahko z ostalimi sredstvi za varstvo rastlin, ki so pri nas v uporabi. Kombinirati ga ne smemo le z žvepleno apno brozgo.

1. Cinkarna izdeluje razne premaze na bazi cinka, ki veljajo kot najboljše sredstva za zaščito železa.

Naše strokovne službe so vam stalno na razpolago za dajanje nasvetov, kakor tudi za praktično prikazovanje uporabe zaščitnih premazov.

2. Cinkarna ima edino valjarno v državi za valjanje cinkove pločevine vseh dimenzij.

Izredna uporabnost pločevine je pri strešnih delih — zajamčena je stoletna trajnost.

3. Cinkarna izdeluje strešne žlebove in cevi iz cinkove pločevine, kakor tudi iz železne pocinkane pločevine.

Imamo najmodernejši način proizvodnje, najnižje cene v državi in nudimo takojšnjo dobavo.

Podrobnejše informacije daje prodajni oddelek »Cinkarne«.

pa bi morali opremiti vsak vgrejevalec z daljinskim termometrom, na katerem bi kurjač že iz delovnega mesta opazoval stanje temperatur sušilnega zraka.

Končno še nekaj pojasnil glede dimnikov. Vlek dimnika nastane zaradi najrazličnejših tež dimnega stebra v dimniku in enako visokega zračnega stebra pri istih premerih dimnika. Ta razlika v teži je tista gonilna sila, ki vleče zrak skozi rešetko, skozi kurišče, dimne kanale v dimnik. To silo imenujemo statični pritisk in ga lahko izmerimo in izrazimo v milimetrih vodnega stolpa (mm VS):

$$p = H (\gamma_2 - \gamma_1)$$

γ_1 = teža 1 m³ plina pri t¹ (srednja temperatura v dimniku);

γ_2 = teža 1 m³ zraka pri t² (temperatura zunanjega zraka);

H = višina dimnika v metrih.

Pri postavljanju dimnika je treba upoštevati sledeče:

1. kako velika je jakost vleke dimnika pod danimi pogoji sploh;

2. kakšne količine dimnih plinov mora odsesavati;

3. za koliko se zmanjša vlek pri padcu temperature dimnih plinov;

4. kakšen vpliv imata temperatura zraka ter višina in notranja luč dimnika na jakost vleke in količino dimnih plinov.

Ker obstoja mnogokrat mnenje, da ni potrebno pri preureditvah v sušilnicah na moramo pred vsako tako spremembo vprašanje dimenzij dimnika pravilno obdelati. Povečano kurišče s premajhnim dimnikom odpove v vsakem oziru.

Namen tega članka naj bi bil posredovati tehnične pojme kot osnovo za upravljanje s kurišči na zračnih ogrevalcih.

VELIKA ŽIVINSKA RAZSTAVA NA TIROLSKEM

Od 9. do 10. maja 1967 se je vršila v Avstriji v zapadni Tirolski v mestu Imst velika razstava goveje živine sivorjave pasme. Ta razstava je imela jubilejni značaj, in sicer kot 60-letnica delovanja živinorejske zveze sivorjave pasme na Tirolskem. V teh dneh je bila tudi konferenca živinorejskih strokovnjakov številnih dežel v Innsbrucku, katere so se udeležili tudi strokovnjaki iz Slovenije. Slovenskih udeležencev je bilo 16, in sicer iz kmetijskih kombinatov oziroma kmetijskih združenj iz Žalca, Laškega, Šentjurja, Slovenskih Konjic in iz Maribora.

V noči od 9. na 10. maj je Kompasov avtobus prešel na Viču pri Dravogradu državno mejo. Brez posebne zamude smo se zapeljali v sosednjo Avstrijo in prvi vtis, ki smo ga v temni noči zaznali, je bila ne samo asfaltirana cesta, ampak cestni smerniki, ki so se na naši desni živordeče, na levi pa belo izredno svetlikali, kakor bi gorele bakle. V tem nas naši sosedje vsekakor prekašajo. Ko se je počasi začelo daniti in smo lahko zaznavali pokrajino, so nam prve padle v oči oddajnice za mleko. Tik ob cesti so nameščene nekakšne stojnice, oziroma klopi, tu pa tam pa tudi male utice, kamor dostavljajo živinorejci svoje kante z mlekom, ki jih pobirajo s tovornjakom. Ta način ima prav gotovo nekatere prednosti, vendar pa je treba že precejšnje zaupanje, ki ga imajo živinorejci do prevzemnika in obratno. Po drugi strani pa je morda kočljivo tudi vprašanje, če se mleko pravočasno prevzame ali pa je morda v poletnih mesecih izpostavljeno pekočemu soncu.

Ob jutranjem svitu smo prešli Velikovec, kjer posvečajo turizmu veliko pozornost, kajti vse zelenje in lepotečno grmičevje je skrbno urejevano, cvetlice so vsepovsod, tako na gredicah kakor na oknih. Ta slika se ponavlja po vsej Koroški, kar smo opazili tudi v Celovcu in njegovi okolici, ob Vrbskem jezeru, vse do začetka koroškega gorskega sveta. Ob samem Vrbskem jezeru je baje v hotelih in v privatnih hišah preko 20.000 ležišč. Sicer pa vemo, da posveča Avstrija izredno pozornost razvoju turizma, ki ji prinaša velike dohodke. Tudi vsi hoteli, restavracije in privatne zgradbe so že na zunaj privlačne, tako, da vsakega popotnika oziroma turista spravljajo v dobro razpoloženje in ga vabijo na obisk.

Bencinske črpalke so gosto nasejane; avtomobilski promet je velik. Avstrijci gradijo vzporedno avtomobilsko cesto, ki bo povezovala Dunaj, Štajersko in Koroško s severno Italijo. Ta cesta bo izredno široka in bo nudila veliko turistično prednost pred obstoječimi cestami, vsekakor pa bo škodljivo vplivala tudi na naš turistični promet v Sloveniji, ker bo predstavljala bližnjico v Italijo.

Mimo Beljaka se vozimo proti severozahodni Koroški v njihov gorski svet. Kmalu se znajdemo v objemu visokih gor in planin in ozke dolinice nudijo prostor le vodi, cesti in železnici. Ta slika se ponavlja vse do Tirolske. Mimogrede opazimo, da je poljedeljstva v našem smislu konec in da se levo in desno razprostirajo le gozdovi z manjšimi pašniki in razsežnimi zasneženimi vrhovi.

Kmetije so silno redke, prav tako pa je tudi stanovanjskih hiš izredno malo; v

daljših presledkih so le manjši kraji. Po naši cesti je kljub temu precej prometa, ki ga pa ovira rekonstrukcija teh gorskih prehodnih poti.

Ta področja so izpostavljena plazovom, ki so posebno močni spomladi, ko zmrzal pojenjuje in se sneg in led v planinah topita. Plazovi delajo veliko ovir in velikansko gmotno škodo, ki pa jo s svojo delovno nemo in mehanizacijo sproti obvladujejo. Od plazov trpijo ceste in ostale površine ob vznožju gora. Videli smo vse polno primerov zasutja strug vod, kjer prav tako vztrajno vršijo očiščevalna dela. Ta pot v gorskem svetu je dolga okrog 200 km. Njiv v našem smislu ni, tod so le njvice, ki dajejo le pridelke za domačo prehrano. Razvita je živinoreja. Tu opazimo že številne pašnike in vse sodobne naprave (mehanizacijo), ki jih zahteva sodobna živinoreja. Vozovi so le na dve kolesi. Videli smo tudi velike črede ovc, ki so se pasle na planinskih pobočjih s slabo rušo, kjer bi za govejo živino ne bilo primerno. Vsako zemljišče znajo primerno izkoristiti.

Gozdovi dajejo svoj pečat tudi prometu na cesti, kjer prevažajo les in ostale lesne proizvode. Ob tej poti je izredno veliko žag, med katerimi je večina modernih oziroma sodobnih. Večina prebivalcev živi od gozda oziroma lesa. Ne žagajo samo tipičnih izdelkov, to je desk, plohov in tramov, ampak so nekatere žage specializirane na polizdelke raznih oblik in dimenzij, ki jih potrebuje njihova industrija. To bi lahko označili kot posebnost, ki je pri nas še ni opaziti.

Na meji med Koroško in Solnograško je v višini 2.800 m gorski prelaz imenovan Hochtauern in je podoben našemu Vršiču. Kraj je zgolj turistična postojanka brez vsake druge dejavnosti. Tu so hoteli, pošta, zdravstvena postaja, bencinska črpalna banka, trgovine in podobno. To turistično postojanko je 9. maja obdajal sneg do zadnjih sten vseh zgradb v višini več metrov. Snežni plazovi so pred tem več stavb deloma porušili, kajti nad njo se dvigajo vrhovi, kjer sneg menda nikoli ne skopni.

Od tu se pokrajina polagoma znižuje, dolinica se razširja. Kmetije so vse bolj pogoste, pašniki lepo negovani. Poslopja so izredno lepa, vsa pa seveda v znanem

planinskem slogu. Tudi vegetacija je tukaj že v popolnem razmahu, medtem ko je bilo na vrhu še vse v zimskem spanju.

Petdeset km pred Salzburgom smo se obrnili proti jugu v lepo ozko dolinico s prav tako lepimi naselji, pa tudi plodnimi površinami; zlasti so bili opazni lepo negovani travniki. Vrstijo se manjša mesta, vsa v zelenju in cvetju, kar daje videz, da je tukaj turizem doma. Nato smo se obrnili proti zahodu; proti Tirolski, in se vozili po drugi ozki dolinici, ki pa je bila drugačna od prejšnje: skoraj soteska, obdana s škarpami proti plazovom in hudournikom; cesta, železnica in voda, druga poleg druge. Vendar je to področje dolgo le nekaj deset kilometrov, nakar se dolina zopet sorazmerno razširi in počasi dobi vse značilnosti tirolske pokrajine, kljub temu, da je še vedno solnograška. Prvič smo opazili govejo živino na paši, ki pa je tu samo pincgavska. Na paši je videti tudi konje in tu in tam kobile z žrebeti. Levo in desno se dvigajo gorski velikani, s katerih topeča se sneg in led dajeta ogromne količine vode, ki se ponekod steka v hudournike, potoke in reke, drugod, kjer nima odtoka pa zastaja v močvirjih. Na takšnih pašnikih s kislom krmo se je pasla ta pincgavska živina in to na nas ni napravilo najboljšega vtisa.

Od tu smo imeli krasen pogled na Grossglockner, ki je najvišji alpski velikan v Avstriji z višino 3.798 m.

Tirolsko bi težko primerjali s katerokoli drugo pokrajino. Najlaže bi jo opisal takole: včasih ožja, včasih širša dolina oziroma dolinica, ki je več ali manj posejana z značilnimi tirolskimi hišami v alpskem slogu, tu in tam so strnjena naselja, oziroma mesteca, sicer pa so stavbe izredno razkropljene. Gospodarskih poslopij v našem smislu tukaj ni. Kmetije so na obronkih gora, oziroma planin, kljub temu, da imajo svoje obdelovalne površine tudi v dolini. Na travnikih so nekakšne ute, ki jih imajo posamezni kmetje za spravilo krme preko zime, ki jo spomladi odvažajo na svoje domove. Nad dolino se po večini razprostirajo pašniki. Kjer se pašniki nehajo, se začenejo gozdovi, nad njimi pa se dvigajo skalnate planine druga poleg druge. Med gozdovi in v planinah so prav tako pašniki. Nekateri živinorejci

Udeleženci strokovnega oglada živinorejske razstave v Imstu na Tirolskem so si domov grede ogledali tudi posestvo v bližini Bolzana v Italiji

krmijo svojo živino do ene, drugi pa do dveh tretjin s suho krmo in obratno, pri nekaterih pa se poslužujejo pretežno paše. Dobili smo vtis, da pridelujejo kmetje pridelke le za lastno potrebo, sicer so pa navezani le na dohodek iz živinoreje in gozdov. Pri tem naj še omenim, da so skoraj vse hiše ob cestah opremljene z napismi: sobe za tujce, kar že kar na zunaj daje videz, da si tamkajšnji prebivalci služijo kruh predvsem s turizmom.

V bližini Innsbrucka, glavnega mesta Tirolske, smo si ogledali državno posestvo, ki je obenem tudi učni zavod. Tu prevladuje sivorjavo govedo.

Na tem področju smo si ogledali še dve kmetiji, ki se ukvarjata z intenzivno živinorejo. Bili smo presenečeni. Lepe zgradbe, skoraj vojaški red in čistoča. Prvi kmet je imel 22 telic in 20 krav; sama rodovniška, čistopasemska živina. Začudilo pa nas je, da ni imel molznega stroja. Povedal, je da ga nima zato, ker ima pri hiši molzaca že od mladih nog in da se le-ta od molže ne more posloviti. Pomaga mu seveda tudi gospodar. Ko smo ga pri mol-

ži opazovali, bi ga malokdo razumel, s kakšno skrbjo in odgovornostjo, da ne rečemo celo z zaljubljenostjo opravlja svoje delo. Živino krmijo deloma v hlevu, deloma pa jo imajo, zlasti telice, na paši. Za zimsko zalogo si pripravlja krmo na pospešen način in jo suši s prevetravanjem. Ogromna zgradba — skedenj — prevzame stotine ton krme, ki jo po sodobnih načinih mehanizirano transportira v hlevske prostore.

Že ponoči smo prispeli v Imst, ki je v zapadni Tirolski in kjer je bila drugi dan že omenjena velika živinorejska razstava. Brez spanja in počitka smo prevozili preko 600 km, vendar je bilo treba vzdržati, kajti vse, kar smo opazovali oziroma vi-

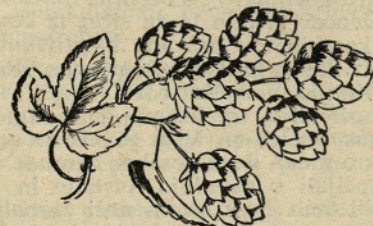
deli, je bilo vredno potrpljenja in samozatajevanja.

V bližini mesta Imsta je stalni razstavišni prostor, ki nima samo lepe lege, ampak je tudi zgrajen po vseh sodobnih načelih za stalne tovrstne prirreditve. Prostor je ograjen, vhodi imajo vratarske utice. Samo razstavišče je ločeno od ostalih zgradb. V zunanjem delu razstavišča stoji 10 ogromnih lop, ki so arhitektonsko sodobno zgrajene in urejene tako, da lahko nudijo prostor za okrog 500 glav goveje živine. V tem primeru so v teh lopah razstavljale sivorjavo plemensko živino posamezne avstrijske dežele, in sicer: Štajerska, Nižja in Zg. Avstrijska, Koroška, Tirolska in Voralberška.

Vsaka od teh lop je imela za olepšavo tudi deželni grb posamezne pokrajine in se je že po tej dalo ugotoviti, odkod je razstavljena živina. Razstavni prostor, kjer so v krožnih pregonih pokazali elitno živino posameznih avstrijskih dežel, je bil okrašen s štirinajstimi zastavami različnih držav, ki gojijo sivorjavo pasmo, oziroma kamor Avstrija izvažajo svojo plemensko živino. Med temi zastavami je imela svoje mesto tudi jugoslovanska. Pri tem je treba poudariti, da ta velika razstava ni bila samo razstava v nekakšnem uradnem smislu, ampak je imela globlji značaj. Za Tirolce je bilo to splošno narodno slavlje, njihov gospodarski in življenjski praznik, kajti udeleženci so bili živinorejci iz dolgih in ozkih dolin, največ pa je bilo hribovcev, ki imajo svoje domove v višini 1.000, 2.000 in tudi 3.000 m. Izpadala in prevladovala je njihova slikovita tirolska narodna noša. Zelo močan vtis je napravilo na nas dejstvo, da so bili v narodnih nošah otroci obojega spola, moške in žene; videli pa smo tudi 80-letnike z dolgimi bradami in porcelanastimi pipami do trebuha. Za nas nekaj čudovitega.

Razstava je tudi v ostalem potekala nad vse svečano; ves ogromni prostor je bil ozvočen, pozdravne in druge govore so prevajali v italijanščino in francoščino. Govoril je tudi avstrijski minister za kmetijstvo z Dunaja na častnih mestih ogromne tribune pa so sedeli tudi jugoslovanski delegati.

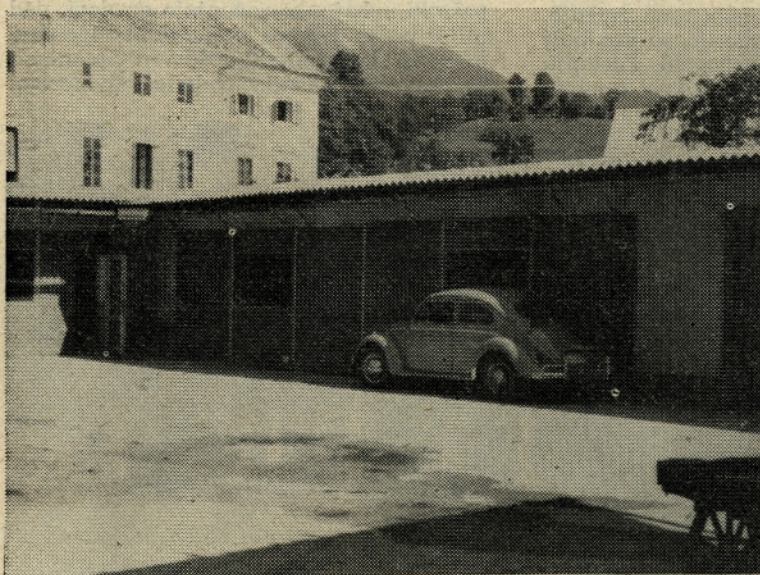
Ves potek govorov in razstavo plemenske živine je po strogo določenem redu spremljala godba na pihala, ki je štela nekaj manj kot 50 godbenikov. Ne samo, da je bila godba nad povprečjem, njen čar pa je bil v tem, da so bili vsi godbeniki v brezhibnih tirolskih narodnih nošah. Te noše predstavljajo značilni čevlji, bele nogavice, kratke hlače, rdeči suknjiči in zeleni klobuki z izredno širokimi krajci. Za okras pa je imel vsak zataktno za klobukom dvojne belih, velikih petelinjih peres.

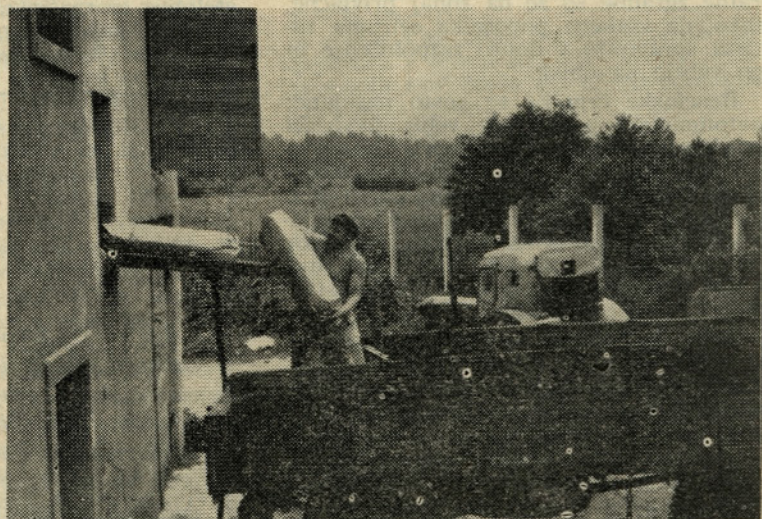
Živina, ki so jo prikazali v krožnih pregonih, je bila seveda elitna, plod 60-letnega vztrajnega dela v selekciji. Nastopajoče živali so imele velike ovratnice, katerih osnova je bila iz tirolske motivike, z večjimi ali manjšimi zvonci. Te ovratnice podeljujejo posameznim živinorejcem oziroma njihovim kravam ali bikom kot nagrade ob priliki njihovih deželnih razstav.

Ko smo v lopah ocenjevali in si delali sodbo o posameznih živalih, je bilo zlasti vidno to, da so tudi pri sivorjavi pasmi različni tipi, ki se med posameznimi avstrijskimi deželami zelo razlikujejo. Tako se razlikujejo po samem ogrodju živali in opaziti je bilo visoko grajene in tudi živali na izredno nizkih nogah, nadalje pa lažji in težji tip tega goveda. Ta razlika je pač prilagojena pogojem področij, na katerih je živina doma. Ko smo ocenjevali stopnjo toščice, ki je kazala za vsako žival letno povprečje, je bil zelo opazen primer, ko je imela tirolska krava povprečno tolščo 4,88. Razstava je potekala ob izredno lepem vremenu in tudi v veseljem razpoloženju.

(Dalje prihodnjič)
Ivan Kronovšek

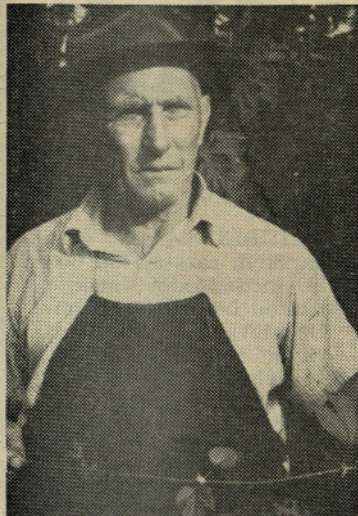
Lep provizorij za obiralce na Vranskem bo kmalu pripravljen, da sprejme vsakoletne goste

Z otvoritvijo nove mešalnice, 5. avgusta ob 16. uri bodo postopoma prenehali delati v zastareli mešalnici močnih krmil v Vrbju

Razgovor s kooperanti

Meseca avgusta sta za hmeljarje dva velika in pomembna dogodka: praznovanje dneva hmeljarjev in obiranje hmelja.

Kooperant Marinc Karel iz Prebolda

Oba združujeta mnogo hmeljarskih šeg in navad. Ena izmed teh je tudi imenovanje hmeljarskega starešine. Predsednik pripravljalnega odbora za dan hmeljarjev, mi je povedal, da bo letos doletela čast starešine

izkušenega in dobrega hmeljarja Karla Marinca iz Prebolda.

»Odločil sem se, da ga obiščem. Pod kozolcem je spregal konja iz voza, s katerim je pripeljal svežo travo za krave. Ker sva znanca in prijatelja, sem ga povprašal bolj po domače: »Karel, kako se počutiš kot skorajšnji hmeljarski starešina?«

»Ne sprašuj! Nikoli si nisem mislil, da je s pripravami za takšno reč toliko dela. Povsod iščem domače platno za srajco, pa misliš, da ga najdem? Tellovnik, ki sem jih včasih nosil, so mi vsi premajhni. Okrog pri sosedih in gledaliških družinah pa ne iščem rad.«

»Morda bi bilo prav, če smo se že odločili pospeševati razvoj hmeljarske nošnje, da bi organizator prireditve poskrbel le-to starešini,« dodam.

»Ne bi bilo slabo. Vsekakor bi moralo biti drugače, kot je.«

»Pripravljaš že govor za slavnostno sprejetje starešinstva nad slovenskimi hmeljarji?«

»Seveda. Povsod ga imam v mislih in pri vsakem delu v hmeljišču mi pade kaj novega na um. Zvečer se vsem v pišem, popravljam, usklajujem. Veliko bi rad povedal, a le z malo besedi.«

»Letošnji starešina bo prvič tudi član izvršnega odbora za hmeljarstvo pri poslovnem združenju Styria. Kaj misliš o tem?«

»Pravim, da je prav, da ima starešina poleg častne funkcije tudi besedo pri združenju. Če me vprašaš po delu, ki ga bom tam opravljal, ti povem, da bom vsekakor zastopal interese slovenskega hmeljarstva nasploh in tudi interese hmeljarja kooperanta.«

Stopila sva v njegovo bližnje hmeljišče, kjer je bil hmelj v polnem cvetju. Medtem, ko sva si ga ogledovala, mi je pripovedoval, da je spomladi bolj kazal in da so ga zadržali hladni dnevi in še bolj hladne noči. Sedaj mu pa suša ne pusti razvijati se, kot bi se moral.

»Kako ocenjuješ letošnji pridelek?«

»Če bo v kratkem dovolj dežja, bo po moje več pridelka, kot ga je bilo lani.«

»Mi lahko poveš kaj o sebi in hmelju?«

»Lahko, a je to precej dolga zgodba. Na kratko. Imam 14.000 sadežev hmelja. To pomeni dovolj dela v hmeljišču skozi vso vegetacijo. Hmelj gojim že od

mladih nog. Sedaj na stara leta sem si kupil traktor in prodal enega konja. Brez traktorja si obdelave hmeljišč in posestva sploh ne morem več zamisliti, kajti tempo življenja se je bistveno spremenil. Popravil sem tudi hmeljsko sušilnico in tako pripravljen čakam skoraj nestrpno pričetek obiranja.«

Zaželel sem mu uspešen nastop na dnevu hmeljarjev in kar se da dober pridelek hmelja in se poslovil. Vsem bralcem želim prijetno in veselo praznovanje dneva hmeljarjev in uspešne zaključek hmeljarske sezone.

Urednik

OBRAZLOŽITEV

V prejšnji številki Hmeljarja smo objavili na 9. in 10. strani zakon o dodatnih določbah v temeljnem zakonu o sadilnem materialu.

Omenjeni zakon še ni bil objavljen v Uradnem listu SRS, zato je samo osnutek in to šele prvi.

Strokovnjaki in pristojni organi bodo dali k osnutku zakona svoja mnenja, potem bo predložen Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije.

Na zakon bomo morali še počakati, zato vzemite njegovo objavo le kot informacijo.

Uredništvo

Pijte našo Sinalco
in
Sinalco kolo

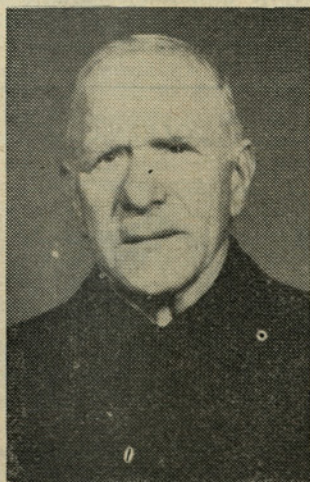
Osmrtnica

V osemindemdesetem letu je po kratki bolezni umrl

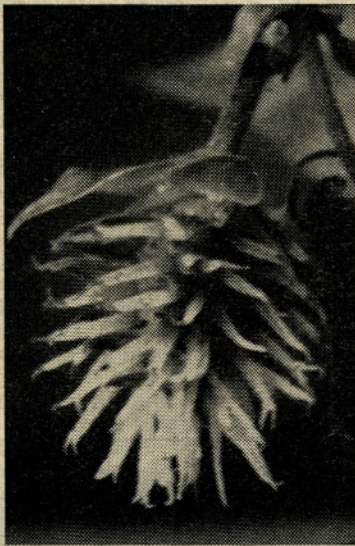
IVAN PADER

Gašperjev ata

z Brega pri Polzeli.

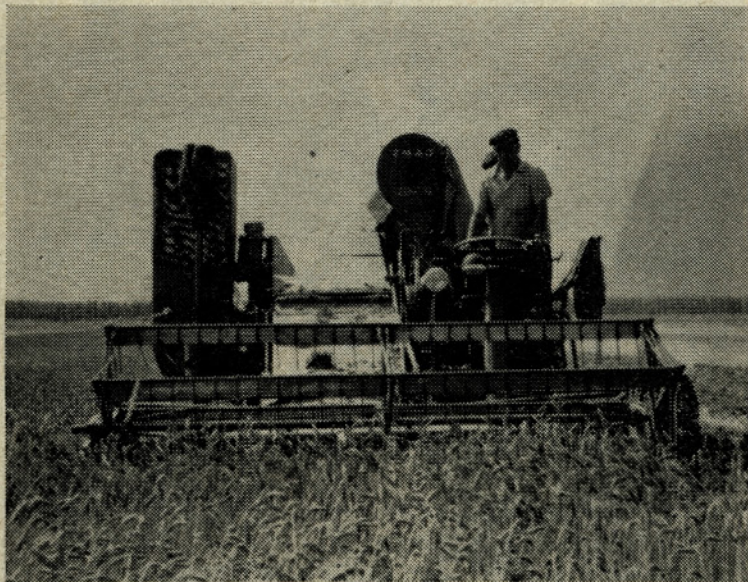
Razglednice

Hmeljni cvet

Dolga aleja hmelja v Vrbju

Pšenica je letos veliko nasula. Kombajn na polju Sp. Grušovelj

Fantje na predvojaški vzgoji poslušajo razne dogodke iz NOV in se urijo z orožjem

REGISTRACIJA MOPEDOV

Do konca letošnjega leta je predpisana po pravilniku o registraciji motornih in priklopnih vozil z dne 18. maja 1967 tudi registracija mopedomov.

Mopedi bodo morali imeti tudi lučko za osvetlitev registrske tablice.

LJUDSKE NAPOVEDI

Srpna če veter zvedri, vreme še dolgo trpi.
Kar avgust ne skuha, tega september ne speče.

PREGOVORI

Na lesniki nikdar jabolko ne zraste.

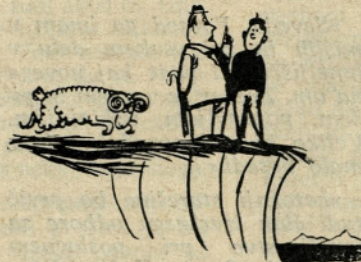
Vse ima svoj čas in vse v svojem času preide.

UGANKA

Prijeten tanki glas je moj, sad truda mojega sladak, uživa rad ga človek vsak, a jeze moje se le boj!

(čebela)

RESNICA

V življenju je vedno dobro, če imaš koga, ki te malo naprej potisne...

REZULTAT

— Ali ti je kaj ostalo, ko si z ženinom doto plačal dolgove?
— Da, žena.

PRESENEČENJE

Ženka, danes sem se zavaroval za milijon. Če umrem, dobiš vso zavarovalnino.

— Ljubi možek, zakaj si mi povedal? Presenečenje bi mi bilo ljubše.

OTROŠKO MNENJE

— Očka, stric pa živi s teto zelo lepo.

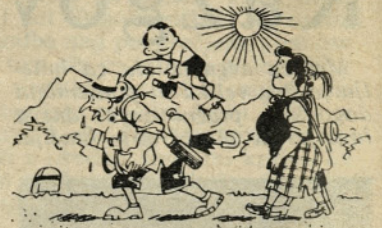
— Saj sem slišal, ko si rekel mami, da stric pleše tako kot teta žvižga.

POMOČ

— Obtoženi, kako ste vendar mogli popolnoma pijani sestri za volan?

— Prijatelji so mi pomagali.

V GORE

Dragi Blaž, imam občutek da smo nekaj pozabili doma.

TA ČUDNI MALI SVET

LJUBLJANA. Na gospodarskem razstavišču bo že 13. mednarodni vinski sejem od 1. do 10. septembra. Ocenjevalci žganih pijač, vin in sadnih sokov so že na delu.

CHICAGO. Napis ob vходу v majhno mesto blizu Chicaga: »Ker v našem mestu ni bolnišnice, vam svetujemo počasno vožnjo!«

JOHANNESBURG. V Južni Afriki, kjer je sedaj zima, so snežni zameti visoki ponekod do šest metrov. V mestu pa so zaradi mraza umrli trije ljudje.

TOKIO. V vročih poletnih dneh nosijo mlade Japonke papirnato perilo in obleke, ki stanejo 650 do 950 jenov. Pravijo, da se ta modna novost dobro obnese.

NEW DELHI. V nekaterih pokrajinah indijske države Utar Pradeš je po dvoletni suši deževalo štiri dni. Kmetje — živi okostnjaki — so posejali pšenico, rž in koruzo.

TEHERAN. Te dni je začel v Iranu veljati zakon, ki prepoveduje možem imeti več kot eno ženo. Doslej je za ločitev mož sam napisal pismo ženi, ki se je je naveličal. Novi zakon dovoljuje ženi udejstvovanje v poklicu ne oziraje se na možev pristaneke.

POLETNA

— Ne, Janez, ne, tisočkrat ne!
— Dobro, Micka, potem pa samo enkrat.